

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Reuerendi patris domini pascasii Ratperti abbatis Corbiensis ... Co[m]mentaria in Lamentationibus Jeremie prophete

Radbert <Corbie, Abt, Heiliger>

[Basileae], 1502

VD16 B 3792

Incipit liber quartus in lamentationibus Ieremie disertissimi viri
Reverendique patris: domini Pascasij ratberti Abbatis Corbiensis [...]
Capitulum iiii

[urn:nbn:de:bsz:31-309410](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-309410)

quatin^o eius signa metuere possim^o?
potati vino cōpunctōis; z deslere ma-
la q̄ gessim^o. Quib^o ita p̄missis; qz si-
nis est **L**ib^o lra z cōsummatō hui^o
alphabeti. finiat^o z lib^o tercius earū
dem lamentationū expositionis fieri
bus relegendus.

Incipit prologus li-
bri sequentis. Securo opere p̄cepto
consecratus.

Ribus decur-
sis in lamentationib^o
litterarū alphabeti. su-
perest vt quartū q̄dra-
to mystice significatio-
nis recenseam^o numero; qm̄ materia
lis est: vt ex ipso cōficiam^o omnia v̄ru-
tū ornamenta. Materialis q̄dem qz hō
z mundus quattuor p̄stat elementis
compact^o. Materialis qz nulla tem-
poraliū nisi ex quattuor constant: vt
puta quattuor rerū omniū tempora-
liū elementis quattuor z plagis Sic
z etas seculi quattuor cōstat tempo-
ribus. Materialis ḡ iste numer^o eti-
am cōquadrat omnia vt subsistant.
qz solidus est z quadrat^o. verū nō so-
lū materialia sed z celestia. Unde cuz
vnū sit euangeliū quattuor euangeli-
ste eligunt^o. Quattuor z virtutes ge-
nerales numerant^o. ex q̄b^o relique oēs
omunt^o q̄si ex quattuor paradisi flumi-
nib^o vt omnia virtutū semina vber^o
irrigent^o; qz sub his q̄ttuor elemen-
tis q̄b^o subsistimus inter^o exterius ve
delinquit^o. iustū fuit vt sub eodē nu-
mero vnaq̄ p̄ba corrupta desleam^o
Et q̄si ex materiali numero n̄m̄ inte-
rius hoiem; ad nouitatē vite fletib^o
reparem^o quē vanis cōcupiscentiarū
gaudijs corruptim^o. Sunt etenim mi-

frater z cōsener; quattuor affectiōes
mor^o q̄b^o p̄fate quattuor animi nostri
corrumpunt virtutes. Et iō recte p̄missū
est sub his quattuor alphabetis totū
hoiem interius exterius ve deslere de-
bere; z ad integritatē vere dilatatiōis
n̄ra omnia lachrimis vel gemitib^o re-
staurare; ita vt singulis reb^o morū
corpor^o ve viciatis; singula opponant^o
litterarū lamenta. Sicqz sup flumi-
na babilonis abducti; n̄ra soluat^o ca-
ptiuitas z reddat n̄re syon vega i xpo
libertas. ¶ Finis prologus.

Incipit liber quart^o
in lamentatiōib^o Jeremie disertissimi
viri Reuerendiqz patris: dñi Pasca-
lij ratberni Abbatis Lorbiensis.

ALPHABETI Ca. iiii

Quomō ob-
scuratus est
aurū imuta-
tus est color
optim^o disp-

**si sunt lapides sanctua-
rii in capite omniū pla-
tearum.**

Per aux. nancqz obscuratū p̄beta in
deoz plagit p̄fidia; qz in eis antiqu^o
ille fidei vigo; atqz innocentie splen-
dor ingruente p̄fidia; malicia se no-
cte fuscavit; z ipsi dispersi sunt nō so-
lū p̄ omnia vanitatis negocia; verū
etiam vsqz ad exterās nationes ducti
sunt in captiuitatē; z qz p̄ p̄ publi-
ca seculi negocia dispersi sunt in capi-

te omnium platearum. Latam scilicet et spatiosam amplectentes mundi vitam. Iustum quippe fuit: quod se expulere de sanctuario dei ad nefandos seculi actus ut pellerent a fide in perfidiam: et inde in captiuitate: ut diximus: itemque ad exterius et reprobas gentium nationes. Que nimirum voraciter minus dolens est quam in increpantis: sicut et illa que dicitur. Quomodo sedet sola ciuitas: sub qua profecto voce iudeorum duricia plangitur. Ex quibus patres et patriarche ac prophete refulerunt: quasi aurum et lapides preciosissimi in sanctuario dei fide atque operibus clarissimi. Sed reprobi ac degeneres facti: propter duriciam cordis eorum christo adueniente peruersi sunt ad perfidiam: unde cernens eos propheta fordidis et vitia degenerari obiurgat et plagit.

Quo obscuratum est aurum immutatum est color optimus?

Aurum quippe erant propter notitiam dei: et naturam patriarcharum: obscurati vero fordidis delictorum et perfidie inquinamentis. Quod ceterum mystice christi ecclesia plorans pro suis ac lugens dicit. Quo modo obscuratum est aurum: pro aurum namque obscuratum. reprobam electorum sectarum sacerdotum vel ministrorum dei vniuersis ordinibus deplorat vitam: quondam pro gloria virtutum claram. Nunc vero pro actiones infimas: et negocia seculi obscurata. Et deinde color optimus fertur immutatum: quod ille sanctitatis nostre habitus. pro terrena et abiecta presentis vite opera. ad ignominiam despectionis venit. Non felices illi: quos tanquam aurum in fornace tribulationis et angustie probauit dominus: et quasi holocaustum accipit illos. Nos vero miseri quodam prosperitas seculi atque oblectamenta vanarum rerum: ad tantam delictorum per-

duxere obscuritates et vilitatem agendi. ut etiam a prophetarum omnibus dei electis iure noster plangatur color et habitus sanctitatis: in deterius propter usum peccandi prauissime commutatus. In tantumque etiam peruersi dum christi conculant sacramenta plerumque: et si reprobi inter electos locum honoris sumant: et ipsi contra sanctam ecclesiam quasi ex auctoritate seuiant profecto cum omnia preceptorum dei eloquia quasi sciendo atrocius contemnunt: atque ecclesiasticarum iura prauis suis moribus rescindunt. Hinc et lapides sanctuarii planguntur dispersi in capite omnium platearum que semper intrinsecus prius habebant. nec sumebant etiam in summi sacerdotis vrbibus et honoribus: cum in sancta sanctorum ingrediens in secreto sui conditoris apparebat. Quid ergo putas sunt lapides isti sanctuarii in capite omnium platearum dispersi: nisi sacerdotes christi et ministri sacri altaris etiam monachorum et deo consecrata societas: necnon virginum et sanctimonialium innumerositas: qui semper debent dei apparere in secreto conspectibus: quos nunquam necesse est foris conspici: nunquam extraneis et seculi actionibus occupari. Sed quod grauius est: ideo dispersi deplorantur quasi lapides sanctuarii in capite omnium platearum. quod hi qui pro vita et oratione intus semper esse debuerant pro vitam reprobam foris passim vacant. Ecce tam pene nulla est secularis vite actio quam non sacerdotes christi ad ministrent. Nulla mundi negocia in quibus altaris ministri se non occupent. Nulla rerum improbitas quae se monasticus ordo non implicet. pene nulla inlecebrosae vite blandities que se castitas sanctimonialium non commaculet. Dum ergo in seculo habitu et religione constituti

exteriora sunt q̄ exhibent; z vana vite
oblectamēta; q̄ sectant; quasi lapides
sanctuarij foris in capite omniū pla-
tearū dispersi iacent. Greca etenim lin-
gua platea a latitudine vocat. Lata
etenim via est z spacioſa q̄ adducit ad
mortē. Sanctuarij ḡ lapides: in pla-
teis sunt dispsī: cū religiosi quiq; lata
mundi itinera sectant. Et nō soluz in
plateis sed in capite platearū dispḡ-
turdū p̄ desertiū h̄ mundi opa per-
agunt. z tamē de religioso habitu cul-
men honoris vel laudis querunt. In
capite ḡ platearū dispersi sunt qz sa-
cent per ministeriū operis: z honora-
ri voluit de imagine sanctitatis. Quo-
rū itaq; ordinē lapidum: dum ecclē-
sie sue dominus p̄ prophetam pollicita-
tiōes suas ostenderet repro-mittit di-
cens. Ecce ego sternā p̄ ordinem lapi-
des tuos z fundabo te in saphiris: et
ponam iaspidem p̄ pugacula tuā: et
portas tuas in lapides sculptos: et
omnes terminos tuos in lapides de-
siderabiles vniuersos filios tuos do-
ctos a domino. Strauit namq; chri-
stus in ecclesia per ordinē lapides qz
in ea sanctas electorum animas me-
ritorū diuersitate distinguit: fundauit
eam in saphiris: qui scz lapides colo-
ris aerei in se similitudinē tenent. q̄
robore ecclesie in animab; celestia ap-
petentibus solidat; z quontā iaspis
viridis est coloris: iaspides p̄ pugna-
cula eius posuit. Quia illi contra ad-
uersarios p̄ sancte ecclesie defensione
obiecti sunt: q̄ nulla ariditate repro-
bi temporis marcescunt. Et nō quia
in aduersis ecclesie ordinibus nostro
in tempore multi seculi amatores cō-
numerantur: iure plangit. quia lapi-
des sanctuarij dispersi sunt in capite
omniū platearum: dum suscepte reli-

gionis ministeriū vertimus ad am-
bitionis augmentū: dum locum san-
ctitatis ad terrena negocia deflecti-
mus actibus implicamur. Ita quod
peius est vrlupi pastores fiant. mini-
stri altaris negociatores seculi: mo-
nachorū societas: viciorum contu-
berniū: sanctimontaliū adgregatio:
domicaliū vicioꝝ. Idcirco recte p̄be-
ta corpus christi scz eius ecclē plan-
git. Quomō obscurati est aurū calli-
gine peccatorū: immutatus est color
decoloris: z sanctitatis in fedritatem vi-
ciorum. quomō dispersi sunt lapides
strati per ordinem sanctuarij in capi-
te platearū: dum ad negocia dilapsi
exteriora ruunt aliud ex honore susce-
pte religionis querunt: atq; aliud ex
officio actionis exhibent; z cotidie p̄
multas nequitas pereūt. Luris em̄
secularibus intenti z viciorū tanto
insensibiliores redduntur quanto ad
ea que foris sunt z carnis cōcupiscen-
tiarū cum studio auditores inueniū-
tur. Visu quippe rerum longe a celesti
desiderio obdureſcit animus: z dum
ipso suo vsu durus efficitur ex actio-
ne seculi ad ea emolliri nō valet. que
pertineant ad charitatem dei. z dum
solummō in corde fides cōfessionis
remanet atq; baptismi adoptio: my-
rito aurum vocatur z lapides san-
ctuarij: sed obscurati p̄pter viciorum
fedritatem: atq; dispersi in capite pla-
tearum plangimur. Quia autem aurū
in baptismo renati vel etiam circūci-
sione adscripti iure intelligant. restat
tob cum de iudea reppice loquit. Loc⁹
saphiri ei⁹ inqt lapides z glebe aurū
Tantope auget reatu culpe sequentis
p̄coniū glie p̄cedēt. Nā vniuersū qz
casus tanto maioris est criminis q̄-
to priusquaz caderet maioris potuit

esse virtutis. Unde dicat de iudea re-
nata ex circūcisione, dicat et de eccle-
sia renata ex sacro baptisimi. Quid fu-
erit quāta ve gloria sublimata, vt gfe
magnitudo atq; virtutum numerus
creicat. Ex cumulo sequentiū delicto-
rum. Unde ad iob dicit, vt pmissum
est, locus saphiri lapides eius et glebe
eius aurū. Quid em̄ hoc loco p lapi-
des, nisi sanctoꝝ ac fortū mentes ac-
cipimus, qui quasi ex gfa et cōstantia
mētū iure lapides sanctuarij vocant̄.
Uñ apls, Et vos tanq; lapides viuit,
supedificamini domꝝ spiritales. Qui
pfecto lapides sanctuarij quia ad vna
carnaliū se diffundūt, quasi disp̄si iu-
re plangunt in capite platearū. Nā et
in iudea p̄us sancte aie nunq; defue-
re que celestē vitam p̄ducerent. Uñ re-
cte nō minus de ea q̄z de xp̄i ecclesia
dicit̄. Locus saphiri lapides eiꝝ: et q̄a
in ea magne vite ac sapie claritate p
fidē electi fulgent. Adiungitur et glebe
illius aurū. Quid p glebas nisi colle-
ctiones singuloꝝ ordinū ac multitu-
dinis vnitas designat, glebe etem̄ ex
humore et puluere cōstringunt̄. Oēs
ergo q̄ rore gfe infusi ex mortis debi-
to se puluere esse veraci cognitōe con-
fitentur, dum vite virtutib; clarescūt,
quasi auree glebe in ecclia renitescūt
habuit et synagoga glebas in p̄betis
habuit et in doctorib; necnō et i patri-
bus antiq; qui magna se infusione
gfe in professionis et opis vnanimi-
tate tenere. De q̄bus recte dī. Et glebe
illius aurū; quia in ea multitudo spi-
ritalium tanto maiore v̄tute claruit
quāto se in deū ac primū maiore vna-
nimitate p̄strinxit. Sed hoc aurū p̄fi-
die postmodū tenebris obscuratū est.
Luiꝝ pfecto nigredinē hic p̄beta in-
uens deplorat dicens.

**Quō obscuratū ē aurū,
imutat̄ ē color optimꝝ.**

Sed et xp̄i ecclesia mēbra electōis cō-
siderans terrenarū rerū fuligine dent
grati; plangit q̄ obscuratū ē aurū. Et
imutat̄ est color renatoꝝ optimꝝ ful-
gens p̄us etiā in posteriorib; in pallo-
re auri, nūc v̄o e contrario delictoꝝ te-
nebris obscurat̄. ¶ Ceterū aie se iure
deplorat q̄ fuit p̄us p fontē baptisimi
nūc candidius dealbata, et p̄ infusio-
nem scrip̄s auro pulchritus colora-
ta. Nūc v̄o aut heresi ē infecta, aut vt
cū et scelerib; obfuscata, fulger nāq;
animarū sanctarū eloquiū auro cla-
ritus, charitatis v̄o splendor pulchri-
oib; inradiaf colorib;. Sed cū ab eiꝝ
fulgore aia concupiscentijs oblectata
malis deciderit, qd aliud in ea q̄ au-
rū obscurat̄. Et dū vicijs carnaliū re-
rum denigra, qd nisi color candoris
optimꝝ, et pulchritudinis in deterius
cōmutat̄, habet em̄ aia verbū diuini
eloquiū, auro p̄ciosius in se fulgēs, qd
charitate intrinsecꝝ incōparabilr cō-
lorat̄. Sed cū cōcupiscentijs rerū affi-
citur, qd aliud q̄ aurū obscurat̄ et co-
lor imutat̄ optimꝝ. Pessima igit̄ cō-
mutatio dū amor eternarū rerū et cō-
cupiscentia celestis patrie in amoz
tpaliū et cōcupiscentiā vanarū rerum
vertitur. Pro quo recte plangit̄ quō
obscuratū ē aurū, imutat̄ est color op-
timus. Uñ quia cōcupiscentia eterne
vite versa ē in amoz et cōcupiscentiā
carnis, iure lapides sanctuarij dei, re-
liquez v̄tutes aie in capite disp̄gun-
tur oim platearū, quō charitate amif-
savitus nulla in aia solida, imo oēs
affectiones suas adlata viarū itinera
et spaciōsa cōcupiscentiaz conamina
in capite trāspōnit platearū. ¶ *Q* lapis
k ij;

Liber

des p̄ciosarū virtutū speciē in anima
bus sanctorū teneant multis in locis
luce clarius doctorū eloquijs declara
tur. Sed cū mens ad exteriora z pre
sentis vite oblectamenta suas diffun
dit cōcupiscentias: quasi in capite pla
tearū oīa sua disp̄git virtutū ornāmē
ta. Et lapides quos sup rationale tu
dicij adneros in pectore portare de
buit. ad gloriā z laudē dei suiqz deco
ris. demū colore dilectōis dei in dete
rius cōmutato disp̄os in capite pla
tearū ac tacentes atrocus expoliata
bonis luget. Tamē verbi dei subsistē
tia in nobis. licet n̄ sit obscuref pecca
torum tenebris: incorrupta manet.
¶ Propterea signant nō natura sub
stantie violata. sed obscurata i nobis
n̄ sit ex culpīs recte plangitur. Nam
hereticū quīs verbi dei integritatem
corrūpere videant. ipsa tū vis verbi z
natura quātū ex se est integra manet.
Obscurat quidē p̄pter nō credētes vel
etiā p̄pter nō recte intelligētes. manet
tū inuolata veritas. quāz obscurari
ad tēpus p̄t. corrūpi omnino nō p̄t
At nō color verbi charitas videlicet
q̄ pfundimur z cōuertimur. cōmutat
in penis dñi ex dilectione dei z p̄mi
transit in cōcupiscentias rerū terrenarū.
Et dū mens ad singula se exponit. q̄
si in capite totū vite latitudinis accu
satōes suas z desideria mirat. Quas
cuz ad se redierit misera aīa qd aliud
q̄ disp̄sas inf̄ lata z spaciōsa mortis
itinerā dolet z gemit. Achi patens di
cat. Quō in me mibimet obscuratū ē
illud dei verbū ignitū z splēdi dñi. ita
vt mea ignauia cecat p̄ceptū dei luci.
dū videre qd cōuertit aīas nequerim.
Quō mibimet obscurari potuit illud
qd oīb̄ lucret. z cōuertit etiā refugas.
verū qd me latuit nec videre potuit si

Quartus

bi fultit. Idcirco z in me inuatur est
color optimus. z disp̄si sunt lapides
sanctuarij. Sanctuarij qdē erat de
oīa fidel' deo. dū aurū sc̄z vbi dicitū
in ea fulgebat ignitum. Sed mox ob
scurari cepit in p̄fidia z caligine deli
ctorū inuatur etiaz color optim' sitqz
feda q̄ pulchra erat. z dispergunt oīa
intrinsec'. ita vt nulla rem inear vite
ornāmēta dū cūcta pellunt foras bo
na z repletus intus malis. Magna
igitur hui' vis lamēti. magn' z tantū
vigor doloris p̄be qd ad oīa se extēdit
Plangit em̄ cecitate iudeorū plangit
z ecclesiarū dei disp̄sione ac damna.
Plangit nuditate animarū atqz sedi
tates oīm. Recolite exordia. deplorat
amissa z cum gemitu se diffundit ad
vniuersa. Unde sequitur.

BEI

f **Flū syon iduti sūt
z amicti auro pri
mo quomodo reputati
sunt in vasa testea opus
manuum figuli.**

Ex quo in deorū z progatiua sc̄orū. in
sinuar patz dignitate qd nō solū illi
terrene syon fuerint filij verū etiā cele
stis hierl'm indyri ex legis doctrina z
grē p̄uilegio adoptari. Incliti qdē ge
nere cultu z doctrina ita vt p̄cūctis
gentibz filij dei dicerent z amici sunt
appellati. Quibz facta ē repromissio
legislatio. quoz patres z ex qbz xps.
Un̄ p̄fecto iure valde indyri vocant
q̄z de' ductor mirabil' in medio corū
z p̄tector fuisse laudat. Amicti inquit
auro p̄mo. Per aurū nanqz sapia dei

fulgida designat. Un̄ diuinus sermo
ait. Thesaurus desiderabilis repositus
in ore sapientis. Quo profecto iudei
amici auro fulgebant olim pre oibul
q̄si luminaria in mūdo. Et nō solum
quolibet auro. sed auro signant̄ p̄mo
z purissimo. p̄ qd̄ celestis intelligitur
sapia. Un̄ salomon. Br̄us hō qui in
uenit sapentiā. z qui affluit pruden
tia. Melior est adq̄situs ei⁹ negocia
tione argenti z auri p̄mi et purissimi
fruct⁹. Quia profecto iudei imbuti
sapia p̄cunctis gentib⁹ amici laudat̄
auro p̄mo. Quasi iuxta scripturam
radix sapia esse timere deū. fruct⁹ qui
sunt sapie. nisi videre z bi sunt p̄mi ac
nouissimi fructus de p̄me sapie auro
geniti. Quo p̄fecto p̄mo pulchritudi
nis auro. nō solū sy nagoga verū z ec
clesia xp̄i gloriosus amictas gloriaz.
Sed qd̄ lachrymabili⁹ est z illa z ista
in suis imutata ē. vt z iudei reprobi fa
cti reputati sunt. in vasa testea z ecclē
sie viliora sine mēbra facta. Pro q̄b⁹
oib⁹ merito p̄pheta imo vox oim̄ ele
ctoz lugere. eo q̄ multoties filij syon
incliti. scz celestis hierl̄m amici auro
p̄mo. sapia imbuti dilectōis dei z p̄
mi. corruunt ad quā fragilita hui⁹ mū
di oga vt ipsi fiant. vasa testea. q̄ fue
rant parata fieri ad incorruptionē ce
lestia. Pulchra igit̄ ecclēia xp̄i amicta
auro p̄mo pulchra vt luna. electa vt
sol. terribilis vt castroz acies p̄dicat̄.
z ideo filij eius incliti dicunt̄ amici
auro p̄mo. in quoz nouitatis gra
tia nihil coinquinatū incurrat. sed re
formari ad contēplationē dei p̄ma
induntur gratia vt ad eam redeant
qua creati sunt dignitate. Propterea
z adolescentior filius vbi ad patrē pe
nitens redijt. p̄mā stolam recepisse

memoratur. scz immortalitatis gra
tiam. Unde z filij syon incliti iure ami
cti auro p̄mo laudantur. Est enī au
rum arabicū purissimū qd̄ et de saba
dño adfertur. est enī p̄ciosissimū regi
salomoni qd̄ z de op̄bit allatū fuisse
dicat̄. Per ophyr nāqz risus v̄l ebri
sum interpretatur. De illo scz risu ve
niens. in quo sunt oia vite gaudia vbi
sanctoz aie requiescunt in herbis vi
ribus. Quap̄pter nec imerito p̄
mū predicatur. quia sapia z immortali
tas ad vitā cū renascimur p̄ciosiorē
cunctis opibus. z oia que desiderant̄
huic nō valent comparari. Quo sane
auro induti filij syon iure plangunt̄
q̄ dereliquerint qd̄ reputati sunt in va
sa testea. Qd̄ bene iob lugens aiebat
Comparatus sum lutoz assimilatus
sum faulle z cineri. z domin⁹ in psal
mis. vt luti inquit platearum delebo
eos. De luto enī vasa testea fingunt̄
Sed tamē ex his alia sunt que in ho
nozem reparantur. vt sine vasa aurea
Alia s̄o vasa fictilia z permanenti in
contumeliā. Deniqz paulus apostol⁹
Habem⁹ inquit thesaurū iustū in va
sis istis fictilib⁹. Quo p̄fecto thesau
ro filij syon incliti amici gloriatur.
sed cum eo expoliati fuerint vasa tes
tea ac fictilia in contumeliā prepara
ta planguntur. Verumtamen de his
q̄d̄m hic viuunt. potens est de aliud
restituere in honorem aliud in contu
meliā. Sed quos formar tribulati
onis et angustiari probauerint. ver
tuntur in aurum vt sint vasa honozis
De quibus dicitur. Vasa aurea for
mar probat. z virum iustum angustia
Un̄ dauid ex persona dñi. Bruit inq̄t
tanq̄ testa virtus mea. Excocto igit̄
luto carnis cū replet̄ iteri⁹ p̄ bonō p̄ctā

entiam anima thesauro desiderabili
 z fulget exterius hō amictus auro in
 telligēte qđ aliud fit qđ vas honoris
 Un̄ z opa manū figuli dicunt. quia
 sicut figulus potestate habet de eadē
 massa aliud vas formare in cōtume-
 liā. aliud vō in honorē. ita z x̄ps ver-
 factor n̄r. potens ē nos erigere de lu-
 to ad speciē decoris. z quos decreue-
 rit. in cōfusione deserere damnatiōis
 Et nequaquā nisi recto ac veto suo iu-
 dicio. Expoliam⁹ intus thesauro cele-
 sti. z erui⁹ a foris auro primo vt de-
 generes sim⁹. Alio qñ oēs filij syon il-
 lius celestis inclyti p adoptionē san-
 cte regenerationis effecti. Nunq̄ inf
 vasa depurarent⁹ testea. nisi p̄us int⁹
 forisve expoliarent⁹ rebus diuinis. scz
 culpis erigentib⁹ iā. plap̄si sunt. quia
 opa manū figuli sunt. recolendū est
 illud vbi dñs hieremiā ad domū mit-
 tit victoris. Qui cū venisset mor vas
 luteū de manu ei⁹ cecidisse esse fractū
 fuisse legitur. Ex quo nimitz rursus
 luto. aliud vas formasse signāter me-
 moriatur. vnde dñs mor p̄bete insi-
 nuat. qđ z ip̄e potens est. sic ex nobis
 siquidē luteis vasa restituere bono-
 ris: z suo sacro ministerio dignos effi-
 cere. Propterea z p̄bete eos deplo-
 rat qđ generes sunt. expoliant⁹ rebus
 celestib⁹ ita vt vasis cōparent⁹ testeis
 ac luteis vt z ipsi cōpuncti redeant p
 penitentia z lachrymarū effusionem
 ad immortalitatis gratiā. Dinc z an-
 gelo ephesi scribit. Memēto vñ ceci-
 deris z age penitentia z p̄ma opa fac
 Qđ est apte dicere. Scito z intellige
 cui⁹ dignitatis fueris p grām. z adop-
 tionē dei. qđ indutus z nobilitas vestit⁹
 auro puro z purissimo indut⁹. siquidē
 stola immortalitatis. Ac dein de quib⁹
 z luteis p̄pter corruptionē et penam

peccati vasis fictilib⁹ cōparat. Sic in
 desperationē venias p̄betā renitare
 lugentē q̄ talis effect⁹ sis. z p̄ma opa
 tua fac. id est opera charitatis ac dile-
 ctionis dei. vt p eandē charitatē dei
 et. primi in adoptionē redeas filiorū
 vnde cecideras p̄pter prauē persuasio-
 nis oblectamenta. Ex quo sequitur.

BMEL

f. Ed z lamie nuda
 uerāt māmā. lactauere
 catulos suos. filia popu-
 li mei crudelis quali stru-
 tio in deserto.

Per lamia nāq̄ scribarū z phariseo-
 rum exprobat duriciā z doctrine in
 populo improbitatē. q̄ nec tā dēmen-
 tes fuerint vt p̄berent lac vel māmā
 doctrinarum filijs synagoge vel vt la-
 mia crudelissima oim bestiarū. Dicit
 em̄ de ea. qđ crudelior sit feribus suis
 cunctis bestijs. Un̄ z nomē accepisse
 signant⁹ legitur. Siquidē lamia qua-
 si lania sonare a multis dī. Eo q̄ dila-
 nier catulos suos ac dilaceret. qđ z fa-
 bulis saris apte legitur. Sicut phari-
 sei crudeliores bestijs nec nudare
 māmā. parvulis z lactantib⁹ vt sug-
 rent abumvite. imo crudelēs facti vt
 strutio. q̄ mor vt oua sua exposuerit
 deserit. nec recollit ea. neq̄ apponit. cō-
 fouere aut calefacere. quia nihil de
 suis recogitat ferib⁹ Ita z iudeoz p-
 ueritas exiit i populo. vt nihil aliud
 agerēt. qđ vt eos dilacerat. diriperēt z
 cōtra distraherēt. ita sicut scriptura di-
 cit vt p̄missa vite nec ipsi introirent.
 nec alios introire pmitterēt. Quos p
 p̄bete lugēs z plangēs dicit q̄ lamie

faceret cartulos suos q̄ nec eos fecisse paruos in p̄plo dolet. Lamia nāq̄ bebr̄aice lilt̄e dicit̄ quā q̄dem bebr̄e orū Anun id est vnā ex furij̄s suspicā tur que parce dicunt̄: eo q̄ nulli par. caniscenti scribe et pharisei q̄ nō solū primus in p̄plo: verū ne p̄phetis pe / percere. Q̄ h̄ dicā de p̄phetis cū etiā nec ab ip̄o dō p̄t̄o repromisso man⁹ subtraherunt. Idcirco crudelis filia eoꝝ synagoga plāgit̄ crudelior facta lamij̄s: et qua strutio nullū sibi sp̄e aut p̄mis reliquere in posterū. Sed et xp̄i ecclesia plangit̄. Per lamias hy / pocritarū at hereticorū callidam puer sitatem: qui humanā q̄dē faciē gestā / tes beluina p̄ impietate corda gerūt. Qui tunc mammā nudant qm̄ erro rem suū libere p̄dicant. Tunc v̄o ca / tulos lactant: qm̄ male sequaces par / uuloꝝ animas pueris docēt: et ad im pietatem male nutriendō cōfirmant. Vñ alibi p̄ p̄phetā etulando d̄r. here / ticoꝝ atq̄ hypocritarū deplorans fa cta ibi cubabit lamia et inuenit sibi re quem Ibi habuit foueā ericius sc̄z in plebe xp̄i in p̄plo graui et pleno pecca tis. Per lamia quippe vt dixi hypocri te vel hereticū. per ericiū v̄o maliciosū quicq̄ diuersis se defensionib⁹ conge gunt designant̄. Lamia etenim (vt dixi) faciē habere humanā p̄hibet: s̄z corp⁹ bestiale. Ita et om̄s hypocrite et here tici in p̄ma q̄dem faciē qd̄ ostendunt quasi ex ratione sc̄ritatis esse videtur. Sed bestiale est corpus qd̄ sequit̄: qz valde iniqua sunt que sub boni specie molunt̄. Ericij̄ aut̄ nomine malicio sarū vt dixi mentū defensio designat̄ quia videlicet ericius cum adp̄hendi tur ei⁹ et caput cernit̄: et pedes viden tur: et corpus omne conspicit̄ sed mor vt adp̄hensus fuerit semetipsum in

spe colligit pedes intro: sus cū capite abscondit et intra tenentis manus to tū simul amittit̄: qd̄ totū simul ante videbat̄. Sic nimirū sic maliciose mē tes sunt: cum in suis excessib⁹ compre hendunt̄. Caput em̄ ericij̄ cernit̄: qz q̄ initio ad culpā peccator̄ accesserit vt / det̄. Pedes ericij̄ conspiciunt̄: qz q̄b⁹ vestigijs nequitia sic perpetrata co / gnoscit̄: et tamen adductis repente ex culationib⁹ maliciose mens intro: sus caput et pedes colligit: quia cūc̄ta in quitatis sue vestigia abscondit. Ca / put q̄dem subtrahit qz miris defensi onib⁹ nec inchoasse p̄: autū se aliquid offendit: et quasi spera in manu tene tis remanet. qz is qui corripit cuncta que tā cognouerit: subito amittēs in uolutū cōtra conscientiā peccator̄ ē re net. Et q̄ totū tam in depr̄ehendendo videret: tergiversatione p̄raue excusa tionis delusus: totū pariter ignorat. Quibus pulsi miserij̄ iam ad lamen ti or̄dinem redeamus.

Filia populi mei crude / lis q̄si strutio in deserto

Que em̄ filia ppli nisi ecclia delinq̄ti tū plangit̄: qz p̄fecto eo filia sanctorū qz renata est in xp̄o p̄dicat̄. Sed tali bus et hm̄i inuoluta moza bestial̄ peccandi vsib⁹ crudelis quasi strutio in deserto efficit̄. Nihil nisi p̄sentia co gitās: nihil in spe parens etiā actus et opa que admittit sine calore chari / tatis iacere p̄termittit. Nullū future vite gerens curā nulla filioꝝ habens sollicitudinē: sed tantūmō presentia vt diximus in tenebris etiā eorum obliuiscit̄ operum: quasi strutio oua sua que posuerit. ¶ Quibus ecclesia / rum relictis malis iam anima mo / raliter in se quid de desbeat videam⁹

Quando bestialis feritas animarū
quā sepe semp mulcet ad pietatem si/
dei xp̄i receptā: ita vt z nudant mam/
mā doctrinarū suosq; lactent mores
quasi lacte pietatis vt quicqd̄ pri^o in/
troitus criminofum apparuit, totum
vbertas recōpēter pietatis atq; amo/
ris dei z. primi. Solent em̄ q̄ sepe be/
stiales anime q̄ prius p̄ rationē vide/
bant formā humanā preten dere. p̄ se
uitā hō feritate z mores bestiaz gi/
gnere: cito quidē cōverti ad melius z
verba doctrina z. suis erucere regumē
tis. Ac deinde sagacissimos vite act^o
lacte nutrire eloquiorū dei: atq; ani/
mū inclinare ad pietatē z dilectionē
dei z. primi. In dñs. Utinā inq̄t fri/
gidus esse aut calidus. sed qz tepid^o
es incipiā te euomere ex ore meo. Ac
si diceret. Utinā te seuiorē p̄ frig^o im/
pietatis ac bestiales monstruos quie/
tos aspiceres mores: certe aut calid^o
ex dilectione dei z. primi p̄ flammaz
charitatis. Hūc aut qz inter vtraq; te/
pidus es incipiā te euomere atq; rej/
cere a corpore vnitatis. Propterea q̄
moriū pbitas semp sequenda est: feri/
tas edomanda: tepiditas hō fugiē/
da. ¶ Hinc q̄ fidelis anima dicat cū
gemitu tandem actib; suis dicat z mo/
ribus qz lamē nudauere mammaz
Per lamē nanq; recte prudentia car/
nis designat. ¶ Porro prudentia car/
nis catulos suos: actus videlicet q̄s
genuerit quasi seuiſſima bestiarū q̄
aliud de quā morte lactat z nutritur:
sed q̄ sepe in melius p̄mutata de pru/
dentia carnis (que mors ab aplō no/
minat) in prudentiam spiritus cum
trāsierit deregit crudelis enudat fla/
gitiosa z lacte doctrinarum quasi ab/
vbere pietatē lactat z nutrit catulos
suos. scilicet mores z actus. Unde de

feritate ad mōsuetudinē tranſeū
de seuitia ad pietatem: de morte ad vi/
tam: de infantia ad maturitatem. S;
prudētia carnis que longē diuq; ob/
duruerit: iure quasi filia populi mei
crudelis z quasi strutio i deserto plā/
gitur. Fert enim vt sepe dictum est q̄
strutio oua sua cum posuerit in deser/
to (q̄a sine calore amoris: sine fomē/
to pietatis: sine spe future prolis) abs/
q; curaz sollicitudine derelinquit ita
z prudentia carnis omnes affectiōis
actus quos peperit tantūmō p̄sentia
rum intendens sine spe cura in mor/
tē derelinquit. Unde z factus sum re/
cte mors appellatur. ¶ Propterea q̄
si filia virtutum z si crudelis a p̄be/
ta plangit quis dum p̄uidere impo/
sterum secūditare semina debuit so/
lummō actus suos carni deditos si/
ne fomento spei sine dilectionis amo/
re quasi strutio oua sua in morte de/
reliquit. Sequitur.

BELETA

a Bhesit lingua la
ctantis ad pala/
tum eius in siti: paruuli
petierunt panem: et no
erat qui frangeret eis.

Manifesta lamenti narratio de iu/
deis extincti matrib; qz lingua lactā/
tis p̄ siti ad palatū adbesit z paruu/
li grāditores panē cum peterent sine
viri^o nec erat qui frangeret eis. p̄e/
sertim cum z ipsi abus essent maru/
bus. Unde minusculi sine lacte con/
sumpti: grandiores vero sine abo pe

riere fame perempti. ¶ Porro fm al-
legoricos sensus lingua lactantis ad
palatum adheret in siti sine lacte do-
ctrine quando cura doctorum crude-
lis: quasi strutio sine sollicitudine p-
gressibus aliud delegens torpucrit;
nec cum apostolo lacte doctrinarum
dei paruulos lactantes pastor alue-
rit. Hinc quoq; apostol⁹ suis ait par-
uulis. Lac vobis porum dedi nō escā
quia necdum poteratis sed neq; ad-
huc potestis. Sunt em̄ in ecclesia xpi
lactentes paruuli sugentes vbera p-
ceptoruz dei. sunt z maiores qui iam
quicunt solidum capere cibum: scilicet
profundiora mysteriorum dei intelli-
gere: si esset qui frangeret panem se-
cretiora videlicet sacramenta scriptu-
rarum. Sed cum cura pastor ac sol-
licitudo defuerit. Nec est qui; minori-
bus mammā denudet doctrinarum
neq; qui maioribus frangat panem.
Quos bene intuens ppheta iure co-
rum deplorat reprobam vitāz. z isto
rum plangit crudelitāz mortem. eo
q; multi doctores impietate sua per-
lecti crudeliores iure lamijis censcan-
tur z negligētiōes strutionib⁹. Qm̄
z si lamie crudeliores suis fetibus vi-
deantur. Audant tamen mammam
z quodāmodo lactant catulos. In q̄
dum pfecto comparatione pastores
qui sua sectantur z terrena querunt;
atrociores merito planguntur. Ex q̄
rum negligentia quāsepe lingua la-
ctentium ad palatum tabo consum-
pta adheret multi. Necnon z strutio
z si oua sua. sine cura z vllius pietat⁹
affectu ponere vident. Tamen phisici
dicunt; q; ea in sabulo (vbi nimius so-
lis feruor candescit quottidie) ponit
vbi calore solis z confota sabuli vsq;

ad discretionem pullozum tempe-
ranter cōsuentur. Quib⁹ isti sine cu-
ra ac sollicitudine pastorali; aliud me-
ditantes recte negligentiores deplo-
rant; qui etiam paruulis cum petie-
rint panem; saltem frangere fugiunt.
Scriptura em̄ sacra aliquando nob
cibus est. aliquando fo potus lactis.
Cibus est in locis obscuriorib⁹ quan-
do quasi exponendo a doctore frangi-
tur; z mandendo ab auditoribus glu-
titur. Potus est aut in locis apertio-
ribus quia ita scribitur aut suggitur ab
vberis scripturarum prolatis z dere-
ctis sicuti inuenit. Ergo ppheta iure
dolet in spiritu quando filios ecclesie
lactantes z paruulos videt fame ac-
siti tabescere. Profecto cum z ipsi p-
uuli iam didicerint panem exposcere
z non est qui frangat eis. Gratias ta-
men deo qui per se quinq; iam z septē
fregit panes: veteris scilicet sacramen-
ta z noui, sicq; dedit discipulis et di-
scipuli turbis. Ex quibus de his q̄ su-
perfuere his qui manducauerant re-
lati ac repositi sunt duodecim copbi,
ni fragmentorum. Inter que nimirū
eloquiorum dei mystica sacramenta
necessarij sunt doctores vt infirmi q̄
q; cum petierint valentiores scriptu-
re sacre sententias exponendo; cōmu-
ni valeant aperire; z necessaria appo-
nere. Sed luget ppheta quando
qui exponere debeat non valet inueni-
ri. Est iam scriptura sancta potus la-
ctis de quo ppheta dicit. Omnes
siccities venite ad aquas z qui non
habes argentū pperate emite. z come-
dite; absq; vlla cōmutatione vinum
z lac. Ex quo liquido patet cum dicit
Venite ad aquas quia scriptura san-
cta verus est pot⁹. Lū dicit. comedite

verus est cib⁹; cū autē dicitur vinū ⁊ lac. nutrimentū infantē ⁊ ebrietas spūs sancti dīgnat; vt p lac tenentudo nostra nutriat. p vinū ⁊ o corda inebriatur. Qd omnino apta mandata dī in scripturis scitis; potus nō essent. p se / metipsas veritas nō damaret. Si q̄s sitir veniat ad me ⁊ bibat. Ipse nanq̄ est potus nobis. ipse cibus. ipse ⁊ o vi nū ⁊ lac. Que simul idē p̄bera in hoc eodē ope vidit iudex defuisse cū dice- ret. Nobiles ei⁹ interire fame; ⁊ mul- titudo q̄ sitit exaruit. paucoꝝ quippe est fortia ⁊ occulta ꝓgnoscere. multo- rum ⁊ o historie apta sentire. Et idcir- co iudex nobiles non sitit sed fame in- terisse asserit; q̄ bī qui p̄cesse vident̄ dum totos se exteriorib⁹ tradunt cu- ris ⁊ intelligentie vane disciplinis; q̄ de intimis discutiendū mandant; nō inueniunt. Quib⁹ ab interno intelle- ctu cadentib⁹ paruuloꝝ intelligentie etiam ⁊ in exteriorib⁹ ericcat. Quā re- cte illis adiungit. Multitudo eius sitit exaruit. Ac si apte diceret. Dū vulg⁹ vite sue studia deserit iam nec fluente historie requirit. Quia s̄m Job ter- ra de qua oriebat̄ panis in loco suo igne subuersa est. q̄ p̄fecto pastoꝝ um atq̄ doctoꝝ corda de q̄b⁹ panis vite oriū cōsuevere atq̄ eloquioꝝ dei ver- ba affluere cū terrenis curis ⁊ vicijs. ceperint replere recte plangit q̄ terra a qua oriebat̄ panis qui de celo de- scēdit; aut oriū debuerat in loco suo igni subuersa ē. In loco autē suo igne subuertit̄ qm̄ mens infidelium sacramē- ta dei cōculcans; vicioꝝū facib⁹ cōcre- mat. Idcirco arsit q̄ flammis vicioꝝ- rum se tradidit. Unde lamentis ⁊ fle- tibus agendum est ne lingua nostra p̄re sitit adhareat palatū. Neq̄ puuli petentes panem dei reprobat iudicō

gestato ⁊ fame verbī cōsumpti p̄cā- mus. Neq̄ terra de qua panis orie- bat̄ igne submersa depereat. immo p̄- cibus ⁊ lacrimis pulsē? ad ostium p̄ij patris tres et euangelio petentes panes vt ipse nob̄ tribuat eos q̄ pul- sare acquirere rogatz petere. Ad hoc igit̄ vt tribuat rogem⁹ etiā vtille ma- gister verus ⁊ auctor; q̄ eos fregit in heremo; nobis quoq̄ simul tribuat ⁊ frangat. Quib⁹ refecti ne vllus no- strum in via lascat qm̄ p̄opter p̄essi- mā vitam sacerdotū ⁊ crudelitatem morū lactantiū p̄ siti ariditas plangi- tur; ⁊ paruuloꝝ q̄ nō est qui eis fran- geret panem interit⁹? deplorat̄. Pul- sandū igit̄ est ⁊ petendū qd̄ nulli ne- gat̄ querenti in veritate ne culpis est gentib⁹ nobis subtrahat̄. sicut domi- nus alibi cōminat̄. Mittas in eis nō fames panis neq̄ sitim aque s̄ audi- endi verbū dei. Quia cum p̄dicatio ⁊ intelligentia verbī subtrahit̄ auditur q̄ cessat; ⁊ fames atq̄ inedia simul cū morte crassat̄. ¶ Jam qd̄ moralit̄ lu- geat videamus. Quando puuli cogi- tatus nostri atq̄ affectiones intime- mentis sine lacte blande p̄suasione ⁊ rore sancti spirit⁹ p̄ siti cito arefcunt. Quoꝝ lingua. platōnis palatu car- nis adhesa obmutescere facit terrene mentis infantiam ⁊ suffocat gladiō infidelitatis cordis nostri vite conce- ptus ne ad lucē queat cōtingere. Quā recte dicit̄. Corde credidit ad iusticiā; ore autē confessio fit ad salutem. Alio- quin quicqd̄ est boni qd̄ bene cōcipit̄ nisi lacte nutriat̄ doctrinez gratie sc̄i spūs cito arefcit ⁊ lingua heret pala- tu; ne possit p̄ferre cōfessionem salu- tis. Gratia sancti spirit⁹ in septeꝝ se- diuidit donis; quasi ros habeat filios Qui bene designant̄ cū dī. ¶ Q̄ iob se-

ptem habuerit filios et tres filias: et ibant inquit scriptura sacra filij eius: et faciebant conuiuium p domo vnusquisq; in die suo. filij p domus conuiuium faciunt: dum virtutes singule p septe dona sancti spūs date: vix modū proptū in qua sunt mentē pascunt. Vbi et bene dicit vnusquisq; in die suo Dies em̄ vnus cuiusq; filij est illūinatio vnus cuiusq; virtus. Singula enim dona singulos hnt dies suos. Quia nō hōc est sape qd̄ intelligere: q; multū quidē eterna sapiunt: sed bene intelligere: nequaq; possunt. Sapientia ergo in die suo conuiuiū facit q; mentes de eternorū spe et certitudine reficit. Sed ne nostra prabere videamur: sancti doctoris verba gregoriū ex in regro p̄dibata ponamus. Intellectus inquit in die suo conuiuiū parat. S; hec agere nesciunt: nisi hī qui cogitatioes anteq; ad opus p̄odeant inter nos suos motus sollicitē circūspiciētes frenant atq; p̄suasionibus doctrinarū et fidem xp̄i intus lactant. Nec agere nesciunt nisi qui om̄i custodia munire mentem norunt. Et lacte doctrinarū affectionis et suggestiōes pias in xp̄o nutrire intelligunt. Quorū igit̄ lingua q; aliquid nisi adberet palati carnis dum tenera virtutum spiramina vanis suffocant curis. et prauis cōfessionē fidei anteq; p̄ferat inligant nexibus. Unde recte sequitur Paruuli perire panē nec erat q; frangeret eis. Scilicet qui cogitatus cur de xp̄o et sempiterna vita concipiunt morē requirūt panē illū q; de celo descēdit: s; mens male suo depressa torpore atq; ignauiā vanisq; dedita curis nescit illis petentibus frangere panem intelligēdo neq; cōminuere ruminādo: neq; distribuere accipiēdo. Id/

circo recte plangit̄ necerat q; frangeret eis. Quia et si diuinitus inspirata virtus ad tempus vite esurie int̄ amatus. foris tamen exinanita p̄cepti scētis tabe facta viribus vaciatur. Hinc quoq; sequitur.

NEE

q **U**i vescebant voluptuose interiere in vīs qui nutriebantur in croceis amplexati sunt stercoza.

Per que nimirū iudeorū p̄fidia luce clar̄ et patriarchis referat. Quā obsecrata sunt et color corū optimus imutatus est quē habuere in patribus et patriarchis atq; p̄betis. Atq; dispersi sunt qd̄ adhuc hodie cernimus in capite oim̄ platearū. Quāq; inclit et a micti auro p̄mo fm̄ p̄rogatiū pat̄ etia reputati sunt in vasa testea et op̄manuū figuli scutores lamīs crudeliores strutionibus. Ob quo op̄ p̄fidiaz lactantes et puuli perierunt ut q; vescebant voluptuose interiere fame in vīs dei: aduenienter qm̄ oia mystica scripturarū sacramta atq; significanda rerū instituta: in q̄b; vescebant voluptuose p̄ies et patriarche interiere ip̄i in vīs dei q; deū dñm nō suscipientes negauerūt esse verū filiū dei. qz ipse principū oim̄ viarū est. et iō sine ip̄o interiere in vīs seculi. vñ sequit̄. Qui nutriebant in croceis amplexati sunt stercoza. Quā croceus color igneus esse probat. Quo profecto igne flammantia corda efficiunt. dum donis sancti spūs replent̄. In quibus sancti patres croceis enutriti. gra
l iij

ciarū sacramentis iudei perfidi abnegantes dominū: amplexati sunt stercoza. Que nimirum stercoza paulus adiecerat cum dicebat de xp̄o. Propter quem omnia inquit: detrimentum feci: et arbitror ut stercoza. Sci licet omnia legis que s̄m litterā prius vel ut stercoza etiam cunctis catholicis deputant: ut xp̄m lucrificant: et inueniatur in illo non habentes eam iusticiam que ex lege est sed que ex fide est iesu christi. Quā sane iusticiam et legis litteram pfidi iudei velut stercoza amplexantes iusticiā: que in xp̄o est nolunt recipere. Sed et obsidione quā sepe coangustati etiam stercoza pro cibo sumentes vti et in Regum legitur: quod columbinū stercoza pretio distrahēbat nec sic tamen in toto corde ad deum cōverti maluerunt. ¶ Sed et xp̄i ecclesia iuxta mysticos intelletus: suos deplorat delinquentes. quod charitatem ceterasque virtutes in quibus propter nitorem gratie quasi volu ptuose in croceis nutriebant demum corruentes stercoza delictorum amplexantur. Quos bene alibi propheta plangebat dicens. Computrescere iumenta in stercore suo. Computrescere iumenta quippe in stercore suo est carnales quosque in fetore luxuriose suorum: s̄m desideria cordis eorum flagitios deseruire. Quod nimirum stercoza circa ficulneā cultor vinee infructuosam cum iam succidenda esset ponere se promittit. Domine ait dimitte illam et hoc anno vsque dum fodiā circa illā: et mitte copbinū stercozis. Quid igitur est copbinū stercozis nisi memoria peccatorum. Unde dauid aiebat et peccatū meū contra me est semper. peccata etenim carnis recte stercoza vocantur. Que dum ad memoriam delicti

quentiū reducimur. quasi infructuosam se arbori copbinum stercozis apponimus. ut maiorū que gessit recolat ad memoriā et ex compunctionis gratia et meritis quasi de fetore pinguescat. Mittitur ergo copbinū stercozis ad radicem arboris (que p̄cidenda erat) quādo cōsciētia prauitatis sue mens afficitur et tangitur memoriā cogitationis. Cumque se per penitentiam ad lamenta mens excitat. cumque ad bonę operationis gratiam se reformat. quasi p̄ tactum stercozis tandem redit ad fecunditatem operis. Et fetore namque ad fructum reuiuiscit quasi ex consideratione peccatorum bona se opera animus resuscitat. Sed quod sicut plerique qui ad penitentiam redire nolunt plangit eos ecclesia qui veltunt: plangunt eo quod delinquendi studio amplexantur stercoza victorū. Omne enim quod amplectimur cum desiderio tenere videmur. Idcirco iure illi plangunt qui ex amore peccandi stercoza scelera videlicet et flagitia inremediabiliter amplexari videntur. ¶ Juxta tropologiam vero virtutes animi in croceis videntur: cum dilectionis dei et proximi ad ipsas afficiuntur. Quia croceus color sepe in scripturis sacris charitatem designat sanctę dilectionis. Et sic cum charitas amittitur: relique virtutes stercoza amplexantur. quod de bono dei et proximi odore dilectionis mor transiunt in fetorem prauitatis. Unde angelus ephe si ecclesie. Habeo inquit a duersum te quod charitatem tuam proximum reliquisti. Vemento igitur vnde cecideris et age penitentiam et priora opera tua fac. videlicet opera castę dilectionis sine qua nulla inuenitur virtus boni odoris. Quod bene Paulus enumerat ita ut quicquid virtus summū videa

tur sine charitate q̄ nihil p̄desse pos-
sit. ¶ Propterea etiam ipse virtutes
operum que sine dilectione fiunt. re-
cte planguntur q̄ amplectate sint ster-
cora dū sine ipsa amittuntur flagran-
tiam boni odoris: et veniunt in fetore
p̄raue intentionis. Sequitur.

MAI

e Maior effecta
est iniquitas fi-
lie populi mei peccato
sodomorum que subuer-
sa est in momento et nō
cepere in ea manus

Per exaggerationem quippe peccata
describit hierusalem: et desit synago-
ge casus atq; scelera que filia fuit san-
ctorum patriarcharum et prophetarum.
Ita vt Esaias dicit. A planta pedis
vsq; ad verticem capitis. q̄ nulla cēt
in ea sanitas: ideo multis ex causis
maior effecta est iniquitas eius pec-
cato sodomorum. Quid enim fuerit pec-
cato: n̄ Ezechiel exprimit dicens. hoc
quippe inquit fuit peccatum eorum su-
perbia et habundantia saturitas pa-
nis et ocium. Necnon et quia egeno et
pauperi manum nō porrigebat. Et
hoc est quod presens vsus sonat. nō
cepere in ea manū. Quid enim est di-
cere. Nō cepere in ea manus: nisi vt
subaudias boni aliquid agere quod
synagogam fecisse legimus. Sed ta-
men licet innumera bona perceperit
et operibus sacramenta dei plurimis
compleuerit q̄ scelestiora comisit: re-
cte maior iniquitas eius effecta plan-
gitur. Hinc quoq; ezechiel ad eam
Justificata ē inquit sodomia soror tua

ex te. Hec quippe primū cepit munus
extendere ad omnia preceptorum dei
mandata quia credita erant ei eloq̄a
dei. Postremū v̄o a deo cum cepisset
apostatare: instantū supgressa est ma-
licia eius. vt nec dimidiū scelerū ei
sodomia peccauerit que vacabat ocio
atq; egeno et pauperi manū non por-
rigebat. Neq; in presens versus in si-
nuat ceperant manus eius in ea an-
teq; subuerteret boni aliquid agere
Hierusalem v̄o cum et noticiam dei
haberent: et mandata vite perceperit:
manus misit ad omnia: quis ad viti-
mū auctorem vite perimeret eam si,
multis polluta mensuris ad idola
leuauerit. Pro quibus omnib; ma-
lis quia tanta dei omnipotentis be-
neficia calcavit: et mala p̄ bonis red-
didit. cōsideranda est eius vindicte pe-
na. Cū sic subito subuersa est in mo-
mento sodomia pro culpis superi⁹ enu-
meratis. quantaq; atrociora iudei p̄-
meruerint: qui et beneficia spernentes
auctorem vite perimere et maiora at-
q; innumeriora commiserit delicta
¶ Ceterū xp̄i ecclesia iure deplorat pec-
cata ppl̄i: q̄ maior effecta sit iniquitas
eius pctō sodomorum. Maxime nunc
in tpe quando fides et veritas recessit
quando humanitas et benignitas at-
q; om̄is pene bonitas interijt: q̄n̄ di-
scordiarum atq; concupiscentiarum
incendia omnem conflagrāt orbem:
voraxq; flāme inuidie atq; insidiarū cō-
sumit vniuersos. q̄n̄ rapinis et fraudi-
bus xp̄i depopulatus ecclesia: exorsant
paupes et penitiam n̄ orb̄ inclit⁹ ita
cet. Quā omnia legū violant iura: et
simul humana atq; diuina temerant
quando fas nefasq; simul confundit
quando vbi vel vbi par nulla neq; re-
ligio vlla integra seruat quando ab-

iurant nominis cōsanguinitatis: q̄z
 fidei federa q̄n leuitas om̄ia temprat
 z cōscientia boni nulla manet: q̄n cū
 cti obloquunt̄ que agim⁹ z vir aliq̄s
 recte viuit. In testino depopulat̄ pa
 tria bello hostili hinc inde exteri⁹ fe
 rimur gladio. Nec si tamen habēdi
 adquirendi cū omni molimine doli
 habet finis. Qm̄ veluti vulgana ol
 las succensa incēdij equē virozū et
 mulierū corda flammant̄ z pene etas
 nulla nullusq; ordo excipit̄. Pro qui
 bus z huiusmodi malis iure plangit
 ecclesia immo sermo p̄pheticus: qm̄
 z illa quib⁹ damnat̄ sodoma crebre
 scunt mala z alia q̄plura cottidie p̄
 innumera dei beneficia contra deum
 cōmittimus. ¶ Propterea igit̄ z ma
 ior iniquitas nostra recte plangitur
 q̄ eorum qui nō cepere in fide xpi ali
 quid boni agere. Hinc z supplicia p̄
 timeamus atrociora q̄ eius fuere
 que subuersa est in momēto. Domē
 taneū nanq; est omne qd̄ viuimus. z
 ideo peccando cottidie quasi in mo
 mēto ad penā subuertimur. Fortassis
 ergo illa pro suis ad inferos leuioza
 culpis supplicia tulit: nos econtrario
 qui manū misimus ad fidē: z vota fe
 cim⁹ multa peccando cottidie dereri
 ora meremur: iuxta qd̄ ap̄ls ait. An
 nescis o homo qz patientia dei ad pe
 nitentiā te adducit. thesaurizas ei ti
 bi iram in die ire z reuelationis iusti
 iudicij dei. ¶ Sed z moraliter eoz
 plangunt̄ morum scelera: qui ad p̄
 crimum labunt̄. Qm̄ maior efficit̄ ini
 quitas eozum peccato sodomozum.
 presertim cum omnia que agunt̄ et
 am bona plena sunt culpis seprēplici
 ter demonij dedicata. z ideo maior
 est iniquitas operū eozum atq; moꝝ
 peccato sodomozū. Idcirco quelibet

anima sub ypocritici vicijs repleta. in
 re plangit lugens z dicit. Maior est
 iniquitas ppli mei peccato sodomoz
 rum. Quia sicut populus contra po
 pulum erigit̄ ita ypocritarū mores
 z actus consiliunt̄ vt virtutes q̄ age
 re vident̄ exterius nequiores vicijs
 sodomozum comprobent̄ interi⁹: qz
 cum sp̄ritus immund⁹ extert̄ ab ho
 mine ambulat per loca arida z inaq̄
 sa querens requiē z non inuenit. Tūc
 inquit reuertat̄ in domū meam vnde
 exiit. Eam autem venerit z inuene
 rit eam vacante sc̄opis mundatam z
 ornatā vadit z assumit seprē alios sp̄
 ritus nequiores se: z ingressi habitāt
 ibi. Egredit̄ ergo sp̄s immund⁹ ab
 homine quando renasct̄ in xpo. Re
 uertitur vero in domū suam: quando
 rursus animā ab effectu boni operis
 vacante inuenit: z pocritim quas
 si sc̄opis mundatam a forditibus z or
 natam prautilis simulationibus ita vt
 duplicato numero immundozū sp̄ri
 tuum teneatur anima duplerz fiant
 nouissima illius hominis peiora pri
 oribus. Ex quo talibus anima reple
 ta immundozum sp̄rituū populis z
 viciozum cateruis: nō incongrue de
 plozat: qz maior sit iniquitas populi
 eius peccato sodomozum. Quia per
 apertum malum in momento ad in
 feros deuenere. ista vero non minus
 simulata virtutibus q̄ etiam interi
 us occulte vicijs repleta ad ima toꝝ
 mentozum cottidie quasi mundata
 z ornata demergitur. ¶ Propterea t
 maior iniquitas populi eius. actuz
 videlicet z operū peccato sodomozū p̄
 dicat̄: qz man⁹ nō miserit ad fructum
 boni opis vti ypocritarū societas que
 multis decorata videtur operib⁹. sed
 iniquitib⁹ inlecta vicijs. q̄ in aperto

teneri videntur peccatoꝝ criminibus
Propterea sequitur.

Z A J

Candidiores nazare
rei eius niue: niti
diores lacte: rubicūdio
res ebore ātīquo: saphi
ro pulchriores.

Pulchritudo nazareoꝝ fm litteram
recte describit. qñ candor abſtinentie
z venuſtas vultus eoꝝ. nitiſſimus lacte
candebat olim i ppl'o. z tocūditas ru
boris reſplēdebat in facie. Sed i de,
ſcindo amplius laudatur. vt feditas
eoꝝ maior appareat. Propter penuri
arum famis. quoꝝ facies ſup carbo
nens denigrata plangit ita vt agno
ſci nō poſſint in plateis pre afflictōne
famis. ¶ Leterū ſancta dei eccl'ia ha
bet nazareos ſuos candidiores niue
z lacte nitiſſimos p quos nitiſſimū ab
ſtinentiū z cōtinentiū vita ſignat. que
niſue vel lacte nitiſſior merito in elect
xpi predicatur. Ux etem ex aq̄ que de
ſupnis ventre cernit congelat. lac ſo
de carne emulgit. q̄ in inferoꝝ nu
tritur. Qd ergo p niue niſi candor vi
te celeſtis. qd p lac. niſi tpalis diſpen
ſationis adminiſtratio demonſtrat.
Ita vt xpi eccl'ia ſuos habeat nazare
os. qui etiā p contēplatiōē vitā cele
ſtem ducant. z p actualis vite diſpen
ſationē. lacte candidus ad laudes ſui
creatoris reniteant. Intantū plerūq̄
vt z cōtinentes viri tā mira virtutum
opa faciunt. quatinus ab eis qui cele
ſtem tenuerāt multi qui terrena bene
diſpenſauerāt ſuperari videant. Ideo
iure candidiores lacte vtriq̄ referun

tur. Qui pfecto etiā quia p feruorem
ſpūs antiquoꝝ fortitū patrū nōnūq̄
vincere vitā vident. Recte adiungit.

**Rubicundiores ebore
antiquo.**

Dū ruboris pulchritu
do laudat. flāma ſan
cti deſiderij exprimit. Ebur nanq̄ os
eſſe elephantis nō ignorat. Sed q̄
ebore antiquo rubicūdiores ſignat
laudant. parer. pfecto ſenſus. quia nō
nulli ſcōꝝ ſepe ante humanos oculos
q̄buſdā pcedentib; patrib; ſtudio ſer
uentiores exiſtant. De quibus vt to
tum ſimul pandatur adiungitur.

Saphiro pulchriores.

Saphirus itaq̄ etherei coloris eſt. z
qz pcedētes multos. nō min⁹ p actua
lem vitā ad ſupna tendentes q̄ etiā p
inſpectiū celeſtis vite cōuerſationē p
cellentes vident vincere. nazarei xpi
eccl'iarū merito narrāt ſaphiro pul
chriores. Sed vtinā q̄ ad decorē xpi
z laudē ſponſe p̄dicat fauor vane lau
dis z deceptio prauē ſimulatōis. pro
dolore nō obſcure. qz plerūq̄ dum
virtutū copia etiā pluſq̄ expedit. pſpe
ratur. In q̄dā ſui fiducia mens addu
citur z male decepta ppria p̄ſumptōe
certe aut vane laudis repete pctō ſub
ripiente fuſcat. z qd videbat virtutib;
nitiſſimus reſplēdere diaboli fraudib;
deprauatur. Unde recte ſubiungitur:
ſub Heb littera.

H E T H

Denigrata eſt ſuper
carbones facies eo
rum: z nō ſunt cogniti i
plateis. Adheſit cutis

eorum ossib⁹ aruit ⁊ facta est quasi lignum.

Nigri ergo post candores fiunt. quia amissa dei iusticia. cum sui laudis fauore querunt. certe aut cum de se male presumunt. ad ea etiam quae non intelligunt. Neque videre queunt peccata dilabuntur. Et quia post amoris ignem ad frigus corporis vel etiam post candorem vite ad ignaviae vane laudis veniunt non immerito facies eorum extinctis caribombis nigrior comparatur. Propterea igitur via recta gradiendum est ⁊ scriptura ne sis inquit nimium iustus. Quia perfecto dei quidam non nunquam dei timorem ex sui fiducia presumptentes deserunt. etiam frigidis mentibus frigidiores sunt. De quibus recte subditur. ⁊ non sunt cogniti in plateis. Platea quippe a greco sermone veniens pro latitudine presentis vite dicitur. Quid vero est humane mentis angustius. quam voluntates proprias abnegare. desideria carnis frangere nulla laudis gratia vel deceptionis a iusto ⁊ recte deflecteret; de cuius nimirum vite ingressu veritas dicitur. Intrate per angustam portam. Sed quod latius quam nullis subire legibus propriisque deseruire voluptantibus; alioquin nisi tales sua quererent. nunquam tantis decorati virtutibus in plateis deuenissent. Platearum namque latitudine eorum est; qui sua queunt ⁊ ad omnia se defendunt. Idcirco hi non sunt cogniti in istis plateis; quia non sunt quod videbantur. cum dei iusto iudicio inspiciente reprobi inveniuntur. Qui ergo per fiducia sanctitatis postposita meliorum iudicio voluntates suas sequuntur; quasi per plateas pergunt. Sed non sunt cogniti in plateis. quia de vita sua ut aliud ostenderet. quando frangendo voluntates proprias in

angusta calle se retinebant. Aliud quoque cum de se presumptentes. post sui corporis intentionem fiducialiter vadunt. Unde sequitur.

Adhesit cutis eorum ossibus

Quid per ossa nisi duricia fortitudinis designatur. quid per cutem nisi mollities nostre infirmitatis exprimitur. Latus ergo adherere ossibus dicitur quia ab eis prava sententibus infirmitas viciorum duricia vitiorum putatur. Vel etiam quia cutis omnia interiora circumtegit. Recte ossibus adherere dicitur. dum omnia que exterius geruntur intus fauoribus vane laudis quasi ossibus iunguntur. heret namque cutis ossibus; dum adlatio per rebus exterius bene egestis intus virtutibus sociatur. Quibus ita contunctis merces euacuatur; dum et infirma sunt que faciunt. atque elationis fiducia decepti fortioribus de se suspicionibus blandiuntur. Unde quia magna de se sentiunt. propterea ex sua nequitia se emendare continentur. hinc quoque ad iugum

Aruit et facta est quasi lignum.

Culpa quippe eorum tanto sensibilibus redditur quanto apud eos etiam acti vera virtus laudabilis habet. Quam recte mori aridam asserit; quia nulla vere virtutis gratia intus viridescit. sed facta plangit quasi lignum. Hinc sane est quod nonnulli a primis dum corriguntur quasi lignum insensibiles remanent. atque ab omnivirore gratie alieni inarescant. Quod ⁊ sepe eis contingit. qui alioquin se appetunt. ⁊ inter bonorum prospera quasi bona habeant opera occulte vicij deserunt. Landent qui de exterius niue pulchrius. ⁊ lacte candidi

sed cōscientia intus denigrata est. eo q̄ omnē calorem dei ardoremq; intus amittunt. Qui bene a prudentiorib; in placitis nō sunt agniti. quia dū p̄ la tam intus voluptuosam vite viā ambulāt. Non cognoscunt eos qd̄ se fingunt. sed aridi spūsancti gr̄a inveniuntur. Qui cum correpti a suis vel in crepati fuerint. insensibiliores vt lignū inveniunt. quāto aridiores intus fuerint z occultius peccare pbantur. De dignant̄ igit̄ aliud videri qd̄ se fingunt. Unde rubicundiores se iactant eboze antiquo. scz sanctis p̄cedentib; electis meliores. atq; eis de; inter eos qui tā celestē ducit vitā pulchrioris. Quo longe diu in durati impudētie supelilio quasi lignū arefacti. insensibilis intus fiunt. Un̄ nonnunq; nullis verberib; nullis correptōib; nullisq; terrorib; z nullis psuasionū seu blandimentoꝝ alloquīs emendātur. sed semp̄ deteriores fiunt. Qd̄ et morib; eoz qui sub hypochoisi honestior a viriū atq; p̄cipua meritoꝝ opa iactāt se habere bene cōgruunt vtriq; vsus. Quia dū saphiro pulchriora exteri⁹ suoz operū facta ostendāt intus oīa moꝝ ornamenta nigriora carbonib; z mortua iacēt. Quoꝝ arefacta est virtus. z vt lignū cuncta eius sine fructu putribilia iacent neq; sentire pōt anima talis falsis decepta colorib; q̄ntus intus a deo p̄cisam sensibilis iaceat. Unde sequitur.

LETH

m Eli⁹ fuit occisus gladio. q̄z interfectis fame: quoniā isti extabuerunt consumpti a

sterilitate terre.

Qui p̄fecto versus satis maxime in illa vltima obsidione iudeis congruit qm̄ leuius fuisse occisus gladio pbatur. dū vite dispēdiū in momēto tuleret sub ictu gladij q̄z interfectis fame. q̄ diu virtus atq; acriorib; crudatib; mortē sustinere. varijsq; affecti supplicijs isti extabuerunt. z ad quolib; penarū genera sunt cōsumpti. ¶ Porro xpi ecclesia feliciores iudicat interfectos gladio verbi dei. q̄z infectos fame. Quā hī ad hoc p̄mūtur vt iuuānt illi hō culpīs exigentib; cōsumunt vt intereant. Un̄ rogat ap̄tus assumere armaturā dei z gladij spūs inq̄ qd̄ est verbū dei. Quo p̄fecto gladio bene p̄munt sancti z electi dei vt moriātur seculo z iuuāt deo. Sed quia gladius dei multis in locis diuersis ad umbrā significatōib; elegēdus ille quo perimitur mors vt seq̄tur vita. z nō ille qui vitā p̄cidit in eternū vt moriatur aīa. Un̄ dñs in cantico. Et gladius meus inq̄ inebriatus ē in celo. Sed z rumpheaversatilis atq; flamma ante paradīsum posita legit̄ ad custodiendā viā ligni vite. Recnō z p̄ p̄phetā mucro dñi bñ limat⁹ z exacut⁹ tus dicit̄. z p̄pter seuitiā interfectōnis quousq; inq̄ nō reuerteris in vaginā tuā. Nam z marie animā gladius p̄transisse dicēte dño credit̄. etiā inquit ipsius animāz pertransibit gladius. Quo nimirū gladio: dolor passionis xpi exprimitur quia vulneratā marie animā in passione nemo fidelīū dubitat. Suavis igitur gladius et valde optabilis verbi dei quo melius q̄sq; occiditur vt viuat. q̄z si vita vixerit q̄ pereat. ¶ Prop̄ea xpi ecclesia meli⁹ debuit semodi infecti gaudz. q̄z si fame.

perierunt ad audiēdi verbi dei. Vnde quoq; eos luget quos cōsumptos fame vel siti p̄ sterilitate terre nouit. q̄a nulla peior esse p̄t mors q̄ qua aia perimū. Cū dñs p̄ p̄phētā. Mittā in eis inq̄t. nō famem panis; neq; sitim aque sed audiēdi verbū dei. Quia deniq; fame q̄sq; p̄empt⁹ fuerit morte eterna moriat. Quia sicut ipsa veritas dicit. Non in solo pane uiuit hō. Siquidē integer hō ex duab; constat substantijs aia uidelicet atq; carne. Et sicut caro sine cibo potuq; uiuere nō p̄t. ita aia sine pane verbi dei potuq; spiritali. Propterea et cottidie rogamus in orōne v̄nica. Panē nostr; cottidianū da nobis hodie Per panē nāq; nō min⁹ iste cottidian⁹ victus. q̄z et ille q̄ de celo descendit panis intelligitur. Nec z nō et ille q̄ de scripturis sacris ab esurientib; et sitientib; indefinenter p̄cipit. Beati (in q̄t euāgelista) qui esuriūt situnt iusticiā qm̄ ipsi saturabunt. Et hō hī q̄ tali p̄munt inedia iure plangunt mortui atq; cōsumpti p̄ sterilitate terre. Sterilitas hō terre ē ecclesie infecūditas. qm̄ doctores deficiūt. et ip̄a nullis eloquioꝝ dei inebriatur imbibus. Unde constat q̄ culpa sacerdotum z negligētia docēdi. mors z cōsumptio sit plebis. ¶ Sorax autē melius ē occisus gladio verbi sensib; ne se defendant exteri⁹ inuis in anima. Jā quasi mortuos uiuere. q̄z z adgregatis virtutib;. sine p̄bulo diuina mors q̄si fame sitiq; p̄ire. Sterilitas nāq; virtutū puatio charitatis est qua cū sterilis fuerit anima virtutes relique omnes fame sitiq; tabescunt. Et ideo septē filij iob. tres sorores suas per singula vocabant cōuitia vt suis reficerentur in domibus. quonia fides spes z charitas. septem

pascuntur donis spiritus sancti. Vnde igitur singula suis in domib; parant cōuitia vt ex omnib; vna sit domus Quā sane domū xp̄us sapientia edificat que septē fulcitur colūnis neruat. z septem pascitur donis ne intereat. Alioquin quantalib; virtutū sint dona in animo. nisi eis de; spiritus sancti pascantur donis. quibus charitas in cordib; diffundit nostris. fame utiq; sitiq; deficiunt p̄ sterilitate terre. Cū de orandum est euz p̄phēta. Sicut adipe ē pinguedine vt anima nostra repleatur.

JOH

in Anus mulierū misericordiū coxerūt filios suos: facti sunt cibi earum: in cōtritione filie populi mei.

Joht quoq; litterā seq̄tur. q̄ p̄ncipiū vel desolatio interpretat. Principium nāq; desolatiois iudeis tūc iminebat. qm̄ mulieres eoz natos suos q̄ videbant fame sitiq; cōsumere q̄si p̄ misericordiā in cibo coxere. Nulli dubius esse poterit. q̄cunq; historias legente eos hoc fecisse. Maxima nulla obfisione teste iosepho q̄ subito vel post passionē accidisse legitur. ¶ Ceterum xp̄i in hac ecclesia illi q̄si p̄ misericordiam filios decoquant suos q̄ culmine regiminis sublimati. Zeli vel inuidie flāma vester aias natorū. dum nimis iusta ipsi videri cupiūt. z dū p̄ rannicā potestātē eos exercutiāt quasi per misericordiā eos zeli flāma decoquant. Habēt q̄dē z ipsi fm̄ apostolum zelum dei ita dītaxat sed nō fm̄

scientiā. Quoz pfecto qbus decoctio est cū eos nō solū crudeli dominatio ne quasi p iusticia aduēt uerū cū infirmā z carnalē eoz vitā dētibz radunt. hec nāqz oia in cōtritione ecclesie q est filia ppli dei aploz uidelicet z sanctoz. ab eis fiunt q aut ecclesiasticā pātē certe aut officio seculi anias tyrannica verariōe erueūt. Dū cōcupiscentijs suis inflammati. filios aut subiectos q̄s nutrire lacte debuerāt doctrinā. aduisione prauē afflictionis psumūt. Sic itaqz tropologicē virtutes hypochritarū conceptos suos in animo faciūt. Dū simulate quasi p misericordiā laudis amore vel fauoris grā in tenera sua ad huc conceptione virtutes pigunt. z decoquunt in abos suos. dū nō futura sed p̄sentē vite lucra querūt z dū suarū virtutū pascunt laudibz. quasi p̄ptos z decotōs fauoris aduisione natos comedunt. Que bene mulieres fuisse talia que gessisse phibent. Quia nisi mulieria simulate virtutes in animo sectarentur. nō vitqz cōceptus animi bene formatos ad vitā in mortē vane laudis addicerent. Unde sequitur.

C A P I T U L U M

Compleuit dñs furorē suū. effudit irā indignatōnis sue. et succendit ignē in syon. z deuorauit fundamenta eius.

Quā cōpleta est malicia illi. Tunc sane sup hierlīm cōpleuit dñs furorē suū sicuti z pctā amorēoz qm̄ delecti sunt. Effudit hō irā indignatōnis sue.

quā ipsa se defudit ad oia vicioz scelera z deuorauit fundamenta ei? qm̄ fundamentū qd̄ xps ē noluit recipere. Recitit sancillū lapidē p̄ciosum angularem fundamentū in fundamento totius structure nre. Que cū vidisset eadem miserā iherusalē fleuit sup illā dicens q̄ in ea nec lapis sup lapidē relinquetur ē seu cetera que legunt. Porra nos qd̄ valde dolendū ē. sup nra iherusalē pene tā cōpleta cernim? que p̄pheta inremediabilr p̄ suis desiebat p̄fusus lachrymis. Alioqn̄ nisi cōpletus esset furor dñi effusa cōtentio sup p̄ncipes nō esset nros. q̄ vt cernimus facit eos errare in inuitor nō in via ob irā indignatōis dei. Cōpleta quidem malicia cōpleuit furorē dei qz fm̄ mē surā delictoz seqtur z pena. Nā tā hec oia q̄ cernim? pena pcti sunt. Alioqn̄ nisi p̄pleta cēnt scelera nra nec dñs furorē suū cōpleuisset. Qd̄ si alicui necdum cōpleta videt cernatū q̄ i forditibus sunt qm̄ soz delectat. Sic vitqz videre poterit ac deslere. q̄si ex cōpletionē diuini furoris veniāt. qd̄ succēsus est ignis in syon. Non ignis itaqz ille q̄ sup aplos de celo descendit. sed ille qui oues iōb puerosqz cōsumpsit. Habet em̄ de? diuersum ignē quē emittit de thesauris suis fm̄ dispensationis suē modū cui? ignis ē in syon z cantus in hierlīm. De quo nimirū igne alios inflāmat vt crudiat. alios incendit vt exurat. Quos cū succenderit etiā omne fundamentū eoz diripit. Sup qd̄ itaqz fundamentū; si quis edificauerit ligna; stipula; fenū; stragmū; z plumbum detrimentū sui patietur qz vnusquisqz opus ignis p̄babit. Et sic fundamenta eius subruunt quando ingra z vera fides a corde prauis z peruersis operibz destruitur. Et quia tā

talia in nobis cernimus non necesse ē
oculū deflectere cū pbeta sup iudeoz
miserias verbū pbabilius nūcinter
pretetur nfas deslere calamitates qñ
ignis educipiscētiarū nfarū succensus
est qñ vt dixi vnūuersos pene vorax flā
ma insidiarū ac seditionūz deuastat
Qñ in diuinis rebz z facultatibz deo
conlatis. babilonis olla succensa a fa
cie aqilonis atqz fornax chaldeorum
septuplū succensa cūcta diripit. z suc
cendit quoscumqz reperit de chaldeis
Nā sicut p̄discessores nri succensi sue,
rediuini amoris igne q̄ bec deo dede
re vt sanctaz xp̄i ecclesiam suis ditare
sumptibz ita pbantur succensi alieno
ab igne q̄ modo ea deuozāt z diripiūt
Pauperū quidem diripiūt patrimo
niū. z iō bonitātū iure ei pecun
tur. Qm̄ teste scriptura q̄ tollant sub
stantiā eoz. quasi qui mactat in con
spectu patris filiū. Unde valde timē
dum est q̄ furor iste cessare nō debeat
donec compleatur ira indignationis
dei z deuoz aut etiam regni fundamē
ta. ¶ Tropologicē hō qd̄ cuncta fun
damenta hypocritarū seu hereticorū
deuozentur ab igne furoris dei. nullū
dubium eo q̄ in mēte eoz iam ignis
ardeat indignationis. et completus
sit furor domini super eos. Unde iob
Uidi stultum inquit sira radice. sed
statim maledixi pulchritudini eius.
Quid igitur scelestius q̄ hypocrita
rum stulticia esse probatur; qui cum
suis videantur quasi sanctis operibz
firmati; atqz stare acsi firmati radice
intio quoqz sui decoris vel pulchri
tudinis suarum virtutum maledicti
habentur. z reprobi coram deo quoqz
corda vanis flāmanē laudibz z adu
lantū concremanē fauoribz. Pro q̄
bus omnibz q̄ bene sequitur.

I N A M E T H

n Non credideres
ges tre. z vnūsi
bitatores orbis qd̄ gre
deretur hostis z inimi
cus portas hierusalem.

Uerum fm litterā q̄ diu bec ciuitas
vallata fuit auxilio dei et munīa p̄si
dio angeloz. qñ fuit in ea iudicium
iusticia qñ virtutū replebatur bonis
nullus regū tibi habitator orbis cre
dere poterat q̄ ingrederet hostis aut
inimicus i ea. quia cōfortauerat dñs
seras portarū ei⁹ z posuerat fines ei⁹
pacē. Eum autē ipsi auersi sunt ab eo
cui⁹ beneficio munitebant. recessit ab
eis om̄e dei p̄sidū z facti sunt inf̄ bo
stes p̄da ¶ Sicut nra nūc eccia iur
ta mysticos sensus hinc inde ab hosti
bus diripitur (vt ita loquar) q̄ vnqz
crederet vel quis vnqz cogitare potu
isset. q̄ accidere tale aliquid potuisset
nostris in partibz. qd̄ transcurso tem
pore omnes accidisse conspeximus.
doluim⁹ ac desleuim⁹. z valde pertū
muimus. Unde et adhuc bodie non
minus ptimescimus vt pirate diuer
sis admodū collecte ex familijs para
siorum attingerent fines; ecclesiāqz
xp̄i igne hinc inde cremarent circa li
tus. Quis vnqz queso crederet q̄ la
trones pmiscue gentis vnqz talia au
derent vl̄ q̄s estimare potuisset quod
tam gloriosum regnū tamqz vnitum
z latissimū tam populosum et fir
missimū taltū hominū humare vel se
dare sordibus deberetur. z non dico
hī q̄ censum plurimū asportare z pre
das diripere vel captiuos transduce

re verum quis credere potuisset quod tam vilissimi nostros adire fines auderet. Fateor enim ut estimo non longe retro quod nullus ex regibus terre ista cogitaret neque ullus habitator nostri orbis audire potuisset quod partibus nostrum hostis intraret. Propterea hoc in loco, et si non est quod exponatur, est tamen quod de fleam et plangam, quoniam ut sequens versus.

MEM

Propter peccata populi
liber omnia contu-
gere, et propter iniquitates
sacerdotum et principum.

Unde tanta crebescunt mala quod peruertere longe iam diu in medio eorum (nostrum ut ita dicam) iudicia iustorum et sanguis sanguinem tetigit. Quo cuncti polluti, iam suis cuncta repleverunt dolis et fraudibus. Unde hi versus lamentis potius sunt exponendi et fletibus quam illis sententiarum eloquijs reterendi. Neque triplicitas sensuum requirenda, cum unus sit omnium nostrum casus et ruina. Idcirco dolor cordis in talibus ululatus et gemitus est requirendus ut cum propheta nostra que gessimus mala desistere possimus, quoniam iam vibrat dei gladius, et pender in cervicibus nostris, iam securis ad radices arborum posita est quia infructuosa est mens nostra. Ergo desinit gladius barbarorum euaginat us ex vagina domini: et miser nos torpentes vivimus inter tam immania barbarorum mala, inter tam crudelium civium bella: inter diripientium predas, inter seditiones et fraudes. Sed cotidie ad maiora in ardescimus scelera mala. Propter quod quasi

de nobis vox plangentis prophete sequitur.

MEM

Errauerunt ceci in
plateis polluti san-
guine. Cuius ingredi
non possunt inquit tes-
tuer e lacrimas suas.

Pater sensus quod scribe et pharisaei ceci errauerunt in plateis suis, et quando sanguinis cruciabantur humane effusionibus: fortassis putare presumpsissent se ab ingressu templi et quia effundere in medio hierusalém sanguinem iustorum polluti, per plateas incedentes abstinebant se a templo non sua lugentes peccata sed adplaudentes sibi per plateas lascivientes ibant. Errabant autem ut ceci inquantum quod eos talis purgaret reponis dilatio, solummodo si a templo se cohiberent, de se iactantes quasi fortia queque gestorum opera haberent. Et ut humilitas monstraretur cuius ingredi non possent, tenuere lacrimas suas. Lacrimae enim sunt panis vestimentorum, vel siccissimi ciliarum quibus induti quasi ceci se invicem sequentes tenebantur, ut alter eorum alteri iungeretur, quatinus sub hac falsa humilitate, sacerdotes qui effuderant sanguinem iustorum et propheta populo satisfacerent. Unde nostra hierusalem abundantius luget cum propheta sacerdotes suos et doctores qui in medio ecclesiarum dei effundunt sanguinem iustorum, qui vixque iusti esse possent, nisi ex negligentia eorum deperissent. Unde dominus per Ezechielem. Quod si non adnunciaveris inquit impij omnes iniquitates eius, sanguinem

eius de manu tua requirā. vt qđ igitur
sanguis impij de manu sacerdotis re
quirat. nisi quia ipsius culpa sanguis
eius peccatū scilicet vsq; ad mortē funditur
etiā et nōnunq; qđ videbant insti eorū
exēplis et doctrina pūitatis et terraz
vsq; veniūt. et peccatū p̄fusius sanguine
polluti p̄munt. Qui p̄fecto sacerdo
tes et p̄phete ceci errare i plateis dū
ita tam et spaciōsam p̄sentis seculi vitā
ad p̄hendētes angustā ex euāgelio no
luere ingredi vitā. que ducit ad templū
celestis patrie. Immo polluti su orū
in q̄namētis delictorū. nec ipsi introie
re nec alios p̄miserē intrare. et h̄c qđ ait

Sanguinem iustorum effundere in medio eius.

Id est in medio ecclesie q̄ vera est h̄c
rusale et est mater oim nostrū. In cui
nimitū medio ceci errantes iustorū
effunderent sanguinē q̄n suis prauis
vite exēplis eos ad peccandū p̄litur
inuitant et scelestius effundunt. Qui
cū ad aliud veri dei tēplū ingredi iā
suis polluti cōtagijs. nequeunt lacini
as suas. id est discissam et delacerataz
vetustatis sue vitā. q̄si ceci oberrātes.
Tenēt in inuicē laciniās suas sa
cerdotes xpi. vetustā videlicet conta
minatā vitā. vel cōprobet illud ex euā
gelio. quasi cecus ceco ducatū p̄beat.
ambo in foueā cadunt. Et hoc ē quod
deplorat p̄pheta imo electorū omnīū
eborus. maxime nūc in tpe q̄n sic oēs
cecati latā et spaciōsam vitā ambulāt
et tenēt ad inuicē laciniās suas pollu
ti sanguine. nec valent apprehendere
vias vite neq; se a suis explicare viarū
an fractib; Tenēt igit laciniās suas
ad inuicē vt ceci se sequētes. quia du
cem xpi sequi nolunt. et ideo vetusta
te delictorū vestiti discissam et disruptā

vitā sectantur. ¶ Sed et hereticorū de
plorat cecitatē qui relinquētes rectas
scripturarū tramitē. catholicā q̄s fidei
regulā. latitudinē erroris delegere
polluti sanguine eorū. quo p̄ suis erro
ribus anias p̄munt deceptorū. Qui
iā catholicā nequeūt introire quia no
lunt ecclesiā tenēt laciniās suas in in
uicē discissiones videlicet scripturarū
vel dilate rōnes. q̄si ipsi sua d̄strūpere
fraude. ¶ Sic itaq; et virtutū charis
mo rali amissa prudētia populū sicut
inē ceca ambulat. Ambulant siq; de
a p̄p̄tē vani vt ceci in plateis q̄ ca
rent luce q̄ xps est. Et dū vitā eundē
xpm tenere nequeūt dū extra se semp
ob vani fauoris grām se diffundunt
tenēt in inuicē laciniās vetustarū sue
et explete vias virtutū nequeūt q̄n ve
tustate victorū vestunt. Dū polluta
eorū mens et p̄scientia platearū semp
vane laudis amplissima secatur. De
quibus bene subditur.

SCAMECH

Recedite polluti cla
mauere. Recedite
abite. Nolite tangere.
Iurgati quippe sunt et
cōmoti dixerē inter gē
tes non addet vltra vt
habitēt in eis.

Fortassis ergo p̄ ex aggerationē p̄phe
ta In deorū immanissima deflet scelera
instantū vt sic inuoz peccatis fuerint
deturpati q̄tinus hostes eorū et aduer
sarij portas hierusalē inspirare igressi
abhorruerint clamauerint et expro
brando. Recedite vris polluti. cūmi

ribus. Recedite a sanctuario dei vti
multis et imminis fedatis delictorum
tragis. Et deinde scilicet iudei atq; ho-
stes eorum quod egerint propheta lugendo
infert. Iurgati quippe sunt inquit et co-
mori ad iurgia. Isti vero ad lacrimas
et contritionem cordis. Illi magis magis
que obprobria infert et blasphemias
isti ad luctum et confessionem dire calamitatis

**Et dixerunt inter gen-
tes non addet vltra habitet
in eis deus eorum**

Ad vtrumque igitur inter gentes referri po-
test ut sit sensus quod illis captivitate
hec dixerint inter gentes; aut certe non
addet vltra inter gentes ut habitet in
eis; inter quas etiam dei verum et vivum
deserentes ydola coluere. Sed et ipsi
ut sequens versus insinuat quia facti
es domini diuisit eos fortassis inter se iur-
gati sunt; ut polluti sanguine delicto-
rum eiusdem simili modo polluti clamaue-
runt recedite. vti mos est eorum qui vo-
lunt iusti videri et aspernant ceteros.
Isti et iurgati inter eos quippe contingere
soler. Quod ecclesia christi cum propheta ra-
lia inter membra sua cernens quasi pro-
fana nos luget. Illos siquidem qui ceteri et pollu-
ti ingredi nequeunt dei vni ecclesiam et
sacris participari mysterijs forte sub pe-
nitentia redacti. Istos vero cum sint ip-
si polluti; quasi pro zelo dei qui ceteros asp-
nantes despiciunt. Quibus talem iusti ap-
petunt videri. quod necesse in apertis depre-
bendi queunt; ad alios qui iam aut lapsi
sunt et correcti; aut labuntur adhuc in
manifesto et delinquit. erecto despici-
unt suppelio et obiurgant quod aliud age-
re vident quam clamare illis ac dicere: re-
cedite a nobis et a sacramentis dei qui
bus nos iure fruimur recedite; et ha-

bite ad eos quorum consortes estis nolite
et tangere sancta dei his qui indigni estis
Que nimis iurgia inter nos et ipsi
quippe sentimur. dum quidam inflatis
suis delitescens occultant fraudibus
Et dum sanctiores semper appetunt vi-
deri; non solum quosdam publice deprehen-
sus et confessos despiciunt; verum etiam san-
ctiores derogant quasi pestes ecclesie et co-
rodunt. Qui profecto cotidie quod aliis
quod clamant omnes immundos esse et
pollutos. solummodo vti se iustos esse co-
mendant et exprobrant ceteros. De qui
forte clamore apostolorum. Omnis ira inquit
indignatio; clamor et blasphemia tol-
la a vobis cum omni malicia. Quo-
niam talis clamor nisi aut ab ira aut
ab indignatione cordis de suppelio su-
perbie certe aut ex aliqua malicia na-
scitur. Et ideo quod pulchre ait. cum omni mal-
icia tolla a vobis. Quia quotienscum-
que alios despiciunt aut subannamus
aut abicimus aut nosmet iustificamur
et alios ex suppelio superbie reprehendimus
clamorem blasphemie inferimus. propter
ea apostolus inquit cum omni malicia tol-
la a vobis. Alioquin quoniam primos nos
corrigimus aut reprehendimus; aut expro-
bramus foris; nisi prius in nobis omnia
tollamus malicia ad amorem facimus. Vnde
quippe lites inter primos et iurgia sunt
quod nonnulli increpationes eorum et corre-
ptiones malicie prave inuentionis et non
ex amore castitatis dilectionis cum discreti-
one veniunt. Ideo et signantur aut iurga
et sunt et comoti. Siquidem et comoti
quod iurgati quod comoti. Alioquin non como-
uerent nisi iurgati prius inter eorum
animo; neque in inuicem iurgarentur
nisi et prius comoti essent. Comoti quod
pe sunt quia in eo non steterunt quod semper
idem est et iurgati quod pacem prius am-
sere ac dilectionis amorem. Propter
m

rea et de talibus recte in gentes dicitur. non addet ultra ut habiter in eis deus. Quoniam ubi pax et concordia non est; deus esse non potest. quia factus est in pace locus eius. et habitatio eius in secula sacre contemplationis. in gentes namque propter nos sicut ait apostolus; quia nomen dei blasphematum. Talis quippe esse sceleratorum. inflatio talia superborum iurgia. talisque in iniuriam despectatio et abiectio reproborum. Hereticorum quoque contra catholicam fidem maxime donat istarum; et eorum qui cataros se vocant. Nec vox est; qui dicunt recedite a nobis quoniam ex omnibus nos minus di sumus; vos autem polluti recedite ab istis nolite nos tangere ne forte a vobis coinquinemur. Sed et ipsi heretici inter se iurgati sunt. dum diversis se invicem pugnant heresibus; commoti vero quia in recta fide stare noluere. Diverunt quidem pedes ab oriente donec veniret in casu confusione sua. id est babel ubi turres superbie constructas; divisionem meruerunt percipere linguarum. Qua ex causa aperte sequitur

DE

f **Facies domini divisit eos non adderet respiciat eos**

Et id factum pergitur; quia ipsa sic sequitur. Facies sacerdotum non eruberunt in oculo in sacerdotibus suis deum contempserunt. Ac propterea quia in eis facies domini non sunt reuerentia. Divisit eos ipsa facies domini. ut de reciprocatione vindicta exciperent sue damnationis. Nam sicut in psalmo canitur. quia non timere perfidii tui extendit manum suam in retribuet. Sed nec sic cum multis propter corrigent angustiarum flagellis conuersi sunt ut christum ex lege reprobum

sum suscipere in immo peraminare testamentum eius; cum enim restamento legis ad seculum pronunciatum fuerat repulere. Et id quod repulere eum; neque facies erubere sacerdotum et prophetarum; merito dicitur nisi sit ab ira vultus eius. et hoc est dicere Facies domini divisit eos. Illos autem ab ira vultus sui civitate ad ultimum eversa divisit quoniam parte eorum in perfidia reliquit. ponens eos cum infidelibus ac displicentibus in oia regna terrarum. Partem vero ut scriptura testatur ad fidem suam christus recepit. Eadem quippe facies dei qui et vultus eius ira qui in vultu aut facie sepe demonstratur; divisit eos quoniam missum dei ad iracundiam provocare quoniam de malis actibus suis penitentiam cordis recipere noluere. Quod ceterum christi ecclesia plangit eos inremediabiliter qui timore dei se recipientes facies sacerdotum infra eandem ecclesiam non erubescunt quia iam eorum excrescentibus culpis; facies domini et ira vultus eius divisit eos ab eis qui presciti et predestinati sunt ad vitam. non addat ut respiciat eos. Et notandum quod terribile sit sacerdotum christi contempnere coram facie eorum non reuerentia; neque illis monentibus a malis actibus cessare; quod est eorum facies non erubescere. Unde idem per dominum de ipso. Qui vos audit inquit me audit et qui vos spernit me spernit. Sane non audire; non obedire est; non obedire vero spernere. Porro spernere non erubescere est. Ac propterea valde horrendum est quod inferat. Nec addat ut respiciat eos. quia quoniam non respiciat nisi convertuntur utique damnatur quoniam facies domini divisit eos a sanctis suis. Hinc quoque ne divisus esset petrus ab ira vultus eius respexit cum dominus. Et quia ille respexit convertus sus id est; sicut amare; sicque receptus in corpore meruit audire. petre amas me pasce oues meas. Unde vel minus

stri intelligant: terribile sit facies sacerdotum aut quos vice christi susceperunt non erubescere: ne forte offensus dominus non addat ut conuertantur et respiciat eos. Jam enim huiusmodi diuisio. quid aliud insinuat nisi quod in illa extremi examinis iudicatione futurus est quando diuidentur perfidius scelerati a sanctis et fidelibus iustis. Quando arsute palee segregabuntur ab ira vultus dei: a gratis critici. ut triticum colligat in borreum dei. palee vero tradentur igni inextinguibili. Quod autem dicitur quod facies dei diuisit eos quod est aliud dicere nisi quod ira dei segregauit eos a bonis et iustis atque electis dei. Ita quod pavel facies per vindictam ponit quoniam idem dominus cum tranquillitate iudicat omnia: eo quod facies eius incommutabiliter cuncta iudicat ac disponit: placide quoque decernit. Sed quia facies contempserunt sacerdotum nec miserati sunt senum. recte facies domini diuisit eos. Et notandum quod supra eisdem sacerdotibus quasi homicidas plauerit ita dicens. Propter peccata prophetarum et iniquitates sacerdotum eius hostis et inimicus ingressus est in hierusalem. Ex quo patet quibus malis sint quod non sint contemnendi sed in eis venerandus est ille et colendus cuius sunt sacerdotes et in cuius nomine ac persona veniunt. Et si ipsi qui dem oberrant ceci in plateis ac polluti sanguine non ideo sunt a populo conculcandi eorum officium moris ne preiudicio condemnandum. Quoniam autem hinc iurgia nascuntur et despectio christiane religionis. Hinc indignatio et clamor. hinc blasphemie et contemptus. Quod prior versus sars dolens desceuit: cum dicerent hi clamantes: recedite polluti: recedite: abite et nolite tangere. Constat igitur quod

ubi nostra religio sic confunditur: sibi dei desceuit iram nullus ordo seruatur. Quando hinc inde dextra leuaque isti se adplaudunt et poarum sub specie illi aut publicis se pollunt criminibus: aut se male deliteant sub signa corporis. Qui omnes quod sepe iurgantur ad inuicem: quoniam facies domini diuisit eos a sanctis et fidelibus etiam si inter eos versari corpore videant. Interea et hereticorum diuersitas designat: qui se suis ad inuicem impugnant errorum falsitatibus eo quod tam propter penam peccati damnati recipere nolunt sanam doctrinam christi. Diuisi sunt ab inuicem propter proprietatem prauae adinventionis et ideo nec sibi nec vili catholicorum possunt convenire. Unde facies eorum quod sanam continentur doctrinam minime erubescunt neque miserentur senum. Talibus enim quia vindicta dei propter penam peccati diuisit: non minus ab inuicem inter se quod omnibus orthodoxis non addit vltra ut misereatur neque respiciat: sicut nec Layni fratricidaz neque munera eius resperisse dicit. Quorum oim vtiq; iurgia: commouere eos de statu recte fidei et ad vana quilibet ut superbe saperet pepulere per quod adhuc vox plangentis prophete apte sequitur.

AN

Cum adhuc subsisteremus defecerunt oculi nostri ad auxilium nostrum vanum. Cum respicerem attendi ad gentem que saluare non poterat

m ij

Hoc quippe loco fm historiaz misere gentis deplorat ppheta errorem qd magis auxilium egypti et pharaonis qm dei experierint. Qui cum adhuc subsistere viderent iam pene consumpti erant: et oculi eorum ad eos respicientes tabefacti respicientes ad gentes qm nec se nec eos saluare poterat. Qd satis idē hic remissas longe supra latius explanat. et si nō hoc in hoc illud acriter atq; immanius deplorat. Sic itaq; et corū vox est infra eccliam plangentis qui se longe diuaniis demulcent spebus et seculi occupant actibus. Qui cum tati fuerint mortis infirmitate aut tentatione aliq; inueniunt se nō soluz nudos verū etiā cecos ita gementes Cū adhuc subsisterem? defecere oculi nostri ad auxiliū nrm vanū. Adhuc qd sibi sinit quodamō qd qm in carne positus fidē quāuis sine opib; rectam tenet. Secū vana sectas seculi aliq; tractat? molestia inuenit oculos defecisse suos quos ad caduca et labentia seculi defixerat: vanūq; auxiliū quesisse. qz quanto intentionē cordis ad ea posuerat obtinenda tanto ad interno lumine intus et gratie emareuit. Unde bene ad se reuersus gemēs pbat vanū fuisse ad qd querendū oculos defixerat: et qz sepe ob cōcupiscentiā rerū ad quisitarū rotā spem suā in diuitib; seculi: et potentioribus se cōmittunt: vt p eos obtineant ardenti? q; ambiunt. Presequit. Cum respicerem? attendi ad gentē q; saluare non poterat. De qua profecto gente id est diuitib; apostolus. Ululate inq; miseri et plorate super miseris que adueniēt vobis. Ad quos cum adtendit et speratur in eis auxiliū salutis qd nisi miseriarum luctus eueniret: cū nec se nec alios saluare possunt. Maledictus (inquit) p

pheta omnis qui spem suam ponit in homine: et ponit carnem brachii sui: vt a dño recedat cor eius. Qd satis etiam et hereticos congrue accipitur et de his qui eorum vanū auxiliū requirunt qm oculi eorum vana scrutantes et falsa scripturarū eloquia: magis magisq; tabescunt ac deficiunt: et cū eos eorum auditorū diligent? intendit ad gentem que saluare nō potest oculos inuanū leuant. Quia pph; adhuc vix dolentū ac gementū eorum et persona recte sequitur.

SABE

I Lubricauere vestigia nostra in itinere platearū nostrarū appropinquauit finis noster cōpleti dies nostri: qz veit finis noster

Nulli dubiū qd hec lamēta iudeis cōgruant: qm sub articulo mortis sua singuli reuoluebant gestos facta. Sed et ppheta omnium eorum in se assumit fletus et lamenta qd tam amara et insperata captiuitatis mala et gentibus culpis: gentes sue subito cōtingerint. Qd si min? etiam ecclia xpi iure plangit quando eos q; latam et spaciosam seculi viā arripiunt aspiciunt? Plangit ecclia eorum lasciuia q; lubrica victor; sectant viā: q; necdū supra petra q; xps est rectos fixere gressus. Pro quib; lugēs ita gemit lubricauere vestigia nostra: in itinere platearum nostrarū. Alioquin nisi platearum itinera que fissent: pedes a recto non lubricassent. Unde dominus. Exi cito inq; in pla

teas: r vicos ciuitatis. paupes ac debiles compelle intrare: vt impleat dominus mea. Ex q̄ parz sensus: q̄ adhuc latam r spaciosaz tenent via. Bñ ocu- los intantū iudicis: q̄ foris r si corpo re intro videant: extra domū q̄ xpi est ecclia lasciuientes lubricant. Lubrica sunt em̄ itinera platearum: r p̄clia. Idcirco dauid gratulabundus canit Statuit inq̄ supra petra pedes meos: r dixit gressus meos. Et alibi. Qui perfecit pedes meos tanq̄ ceruorum: r sup̄ excelsa statuit. Q̄ Ceterū la- ta plateaz. via feculenta: plena luto et foridibz: in qua q̄ ambulat: nō absq̄ la- psu ruine sue gradit. Hi v̄o quoz su- pra petra solidant pedes: recto calle viarū ambulant: tanq̄ pedes ceruo- rū: nulla serpentū venena timent. dū semp̄ ad ardua r excelsa festinat. No- runt em̄ lubrica vitare vestigia: r non in incerto dimittant vel labentia secu- li. spem vllā habere. immo se beatos cū p̄beta existimant: eo q̄ vanitates nō ad tēdūt: neq̄ sectant̄ insanias stul- torū falsas. Qui cū p̄uidere nolunt q̄ cito labant̄ q̄ diligitur: subito ad pro- pinquasse finē vite gemunt: dū inspi- rare falsa fuisse sentiunt que tenuerūt Hinc est qd̄ formidolosi lugent ad- propinquauit finis n̄: p̄pleti dies no- stris: q̄ venit finis noster. Nō em̄ sem- per completō in bono ponit̄ sicuti ha- bes: q̄ necdū completa sunt peccata amoz eoz. Quoz cōpletio finis fuit eozum q̄ compleuerat: atq̄ extermit̄ nū v̄i r istoz quoz ex persona p̄be- ta talia contigisse amarius luger. Cō- pleti nanq̄ dies plangunt: que cōple- terant illi scelera: r mensurā patrum suorum. Qui nimirū dies peccandi. completi fuerint. venit finis. Prius siquidē adpropinquat q̄ diu securis

ad radicem posita suspensa in manu pendet. Cū v̄o completa fuerint scela ra delictorum. cōplent̄ dies q̄ venit finis eterne retributionis. Interea r hereticoz vox est q̄ sero intellexerūt q̄ lubrica in scripturis sacris eozum vestigia fuerint r q̄ latā arripiunt vi- am. dū nolunt regulas catholicorū patrū tenere neq̄ viam q̄ xpus est re- ctis gressibz ambulare. sed vnusquisq̄ eoz eadē scripturas dei a recto deflecteret: r ad sue pueritatis venias- larius diffundere. Et dum nec p̄finitos patrum terminos neq̄ trita scri- pturarū semitam volunt incedere. lu- bricare vestigia eoz in itinere pla- tearū. quia amplam r latinosam se- creati sunt disputationis sue doctrinā Non dico scripturarū sanctarū. verū etiam philosophoz corrūpere eloq̄a Idcirco lubrica tenentes: decidere in mortem. r venit finis cum om̄i confu- sione atq̄ p̄ditione sue dominationis Hinc sequitur.

COPIA
v **Elociores fuerūt**
persecutores no-
stri aquilis celi. Super
montes persecuti sunt
nos: in deserto insidias
ti sunt nobis.

Hec v̄ perbolice dicta sunt de iudeis. sicuti tonathas r saul. velociores aq̄- lis fuisse in threnis dauid laudantur Q̄ Ceterum quia p̄beta omnium la- mentat: personas r voces in se (vt dixi- mus) admittit: plangit persecutōnes ecclie. Cuius itaq̄ persecutores ve-
 m̄ iij

lociores aquilas celi iure plāguntur
quia immundi spiritus ad delacerā/
dum ⁊ deorandum velociores san/
ctis predicatoribus sūt; sue fraudis
nequitia; ⁊ agilitate nature. Habet
nāq; ecclesia aquilas suas sibi ad ob/
sequiū electas. De quibus in euange/
lio dominus. Ubi fuerit corpus inq̄
ibi congregabunt aquile. Quia ubi
passio christi celebrat ⁊ corp⁹ immo/
latur nostre salutis ibi aquile celi ad/
gregantur; quasi ad escam ⁊ adueni/
unt vt de morte carnis eius vitam ⁊
refectionem perpetuā satietatis. Ex
quo profecto luget p̄beta. luget ⁊ ec/
clesia christi; q̄ velociores sūt hostes
nostri scilicet ece potestates ⁊ immū/
di spiritus; eo q̄ nulla potestas super
terrā sit que valeat eis cōparari. Un/
de potestas eorum ⁊ violata sceleri/
tas persequendi deploratur; quando
nō dico per suos; verū etiam per seip/
sos; velocius circūeunt ac descuiunt.
querentes ab ecclesia; diripere violē/
ter quos deuorent. Super montes p̄/
secuti sunt nos quoq; quia dum ad
altiorū ecclesiastici ordinis culmina
ertollim⁹; acrius eos ad p̄sequendos
nos excitamus; ⁊ licet super specula
apostolice celsitudinis positi; quasi in
monte videantur. Nō ideo securi esse
debemus quia eos fortius persequi
tur quos ad hoc super montes eleua/
tos viderunt; vt ceteros diligent⁹ in/
spiciant; ⁊ ad culmina virtutū p̄ducāt
In deserto inq̄ insidiari sunt nobis.
Per desertum nāq; eorum vita desi/
gnat; qui aut sub monastica degunt
disciplina; aut anachoreticā lōge diu
probari ducunt vitam. Hi duo in ec/
clesia ordines agonizando contra in/
uisibiles instantius decernāt hostes;
⁊ ideo contra eos Otius atq; forti.

us bella persequendo mouent. Illos
siquid em in manifesto quasi sup̄ mō/
tes debellando. istos vō remotiorē
ducentibus vitam insidiando. Quia
profecto vtriq; celi aquile dicunt. q̄
celestia sectantur ardua. S; qd̄ gra/
uius plangendum velociores q̄ sepe
illis hostes inueniunt ad decipiēdū.
q̄ hi ad predicandū certe aut ad re/
luctandum. Unde ⁊ cum p̄beta christi
interdum plorat ecclesia q̄ veloci/
res sint hostes eius ⁊ aduersarij ele/
ctis sctis qui iam calcatis omnib⁹ ter/
renis celestia incolunt. ita vt interdū
plures decipiāt; nō debet ex plebei or/
dine verū ⁊ ex ipsis qui aut pastores
sunt; aut perfecte quietis elegere vitā
Ex quo longe supra idem p̄beta val/
de plorat dicens S; ex p̄ditus factus
est popul⁹ meus. pastores eorū sedu/
xerunt eos feceruntq; vagari in mon/
tibus de monte in colle transferūt ob/
liti sunt cubilis sui. Ubi non solū he/
reticorum plangit seductionem; verū
⁊ eorum qui in ecclesia malis suis ex/
emplis animas decipiunt subditiōū
Quas transire faciunt de monte ad
collem dum p̄ fastū sup̄bie obtinere
nitunt dignitates rerū ⁊ potentā se/
cularis glorie. Transeunt q̄ ⁊ heretici
de monte ad collē; q̄ de vna aliū in/
siliūt prauitatis sue doctrinā. Sem/
per quidē vagi ⁊ nunq; stabiles. Pro/
pterea ⁊ grex domini perditus est. q̄
idem q̄ sepe in disputādo velociores
sunt aquilis celi scilicet ecclesie docto/
ribus ⁊ rectoribus plebis quos perse/
quunt super montes; super doctrinā
scilicet apostolorū ⁊ sanctorum omni/
um electorū. Illis vō qui remotiorē
vite sectant̄ ocium insidiant̄ fraudi/
bus ⁊ decipiunt calliditatis sue clo/
quijs. Quos omnes sub vno lamē,

to recte xpi deplorat ecclesia: qz in his omnibus infirmant: et sub butuscemo / di prestigijs quasi alarū auisū prepe / dit remigijis. Hinc est qz tantis urge / mur malis: nō minus in occulto qz in / aperto. Siquidē in occulto insidie / vigent. in aperto vō contra xpi athle / tas persecutio super montes seuit. vt / eos perimat: et plebes deinceps illis / deictos crudeli? sternat. Hinc quo / qz dominus p. pberam. Percutiam / pasto:em et dispergent oues gregis. / Quo percusso apli omnes fugare Et / inde est quod sequitur.

RES

Spiritus oris no / stri xpus dñs ca / ptus est in peccatis nris / cui dixim? in gentibus / sub vmbra tua viuem?.

Hoc namqz iudei de iofia dictum ac / ceperunt: qz iustissimus rex nō suis sed / populi peccatis captus sit in mortez in / quo totam spem suā posuerant. etiaz / si in gentibz deuenissent. Sed sup eū / nō stare videt hinc sensus qm̄ tpe nec / spūs oris eoz fuit. nec in vmbra eius / demū in gentibz translati viuere po / tuissent: immo d xpo velint nolint ac / ceptum: qz spūs oris nri xpus dñs / captus sit in pctis nris. Ex quo mani / feste nō min? diuinitas ei? qz et hūa / nitas sub vna eadēqz psona capta de / signat. Spūs inqt oris nri xpus ihūs / Nā cū dicit. spūs oris nri? diuini / nitas declarat. Lū vō xpus dñs mani / feste humanitas exprimit. Quia re / cre spūs de? tota trinitas intelligit: qz / his hoc in loco solūmō patris verbū

accipiat. Tñ Moyses in deuterono / mio. Prope est inqt vbum in ore tuo / et in corde tuo. Qd est dicere. Prope / est spūs oris nri et cordis nri de?. qui / omnia replet et continet. in quo viuim? / iuxta aplm mouemur et sum?. et ideo / scūs dñs supplicando cū trinitatē / veller distinguere i psonis. spm̄ rectū / inqt innoua in visceribz meis. Ex q̄ fi / lius designat: et spm̄ scm̄ tuū ne aufe / ras a me. Cum psona scūs pūs aperit / Quāt ad vltimū. spūs p:ncipali se cō / firmari exoptat: patris manifestatur / p:rietas. Tamen tota trinitas de? re / cre spūs p:dicat. hoc vō in loco: spiri / tus oris nostri xpus dñs catholice ca / ptus dicit: qz in vna eadēqz psona di / uinitas simul verbi et humanitas tes / net. Unde iure incōprehensibilis cō / prehensus credit: et incaptabilis capi / tur. Necnō et alia q̄plura que simul / de deo et homine sub vna xpi psona p / dicant. S; spūs oris nri q̄ bene xpus / dñs appellat: qz que corde p fide in / tus gustam? ore p:fitemur vt sit illud / nob ad iusticiā: istud vō p:fessiois ad / salutē. Oris est aut int? adspirare: et / respirare q̄m̄ p infusione gfe qd int? / trahit foris respiret p:fessiois ad / p:fe / ctū. Verūm eoz ista vox ē q̄ dicit. spūs / oris nri xpus dñs: q̄ nihil aliud in ore / habent nisi vbum veritatis qd xpus / est. Nihil in corde: qm̄ ex abundantia / cordis os loquit. Ac p b serōz ē isto / gemit? et ululat?. spūs oris nri xpus / dñs captus ē in pctis nris qz idē p oibz / captus et mortuus ē. vt oim pctā deleteret. / Nō em̄ p suis qz nlla habuit vestigia / delictoz s; p nris et in nris tenet? ē pec / catis q̄m̄ ea deleteret: et auferret cir o? / graphū qd aduersū nos erat delicto / rū. Neqz credēdū qz tal? rāruqz ppha / de spū isto aereo dicatur statū quez / in iij

er acre intra nos trahimur; cum adspirando eum papimus vel cum respirando rursum reddimur sed de spiritu qui deus verbum est; quem credimus cor de ad iustitiam: ore autem confitemur ad salutem. Alioquin status oris nostri aut spiritus iste aeris; nec dominus nec christus est; neque capit aut tenet eum reddit; non dico pro peccatis, verum nec pro vllis visibus. Neque de quo libet alio accipi potest, nisi de eo qui in duabus substantiis vnus est christus. Ac per hoc spiritus oris nostri scilicet verbum patris et homo christus dominus, vnus idemque est deus qui captus est pro peccatis omnium. Cui recte diximus: in vmbra tua viuemus in gentibus. Propterea et nos ipsi etiam cum prophetas expectantes promissis adoptionis gratia infra nosmet gemimus atque dicimus spiritus oris nostri cristus dominus captus est in peccatis nostris. et tunc sane hoc dignetur nihil aliud in corde aut in ore gestamus, sed totum quod infra interiore hominem traicimus aut ipse aut ex ipso est; et quod ore proferimus de ipso et ad ipsum est. Sic quippe interiore homo viuificatur pasatur. Neque animatus continuatim renouatur. Viuificatus vero cottidie in eo in quo est et qui in eo est enutritur atque per fidem intus forisve christus amplectitur et proferitur sicut flatus iste aeris ex eo habet quod capit atque respicit rursum exterior homo viuificatus ut aspiraretur et noster homo interior. Necessario per fidem spiritum deum intus in corde suscipere et habere quatinus ab eo et per eum atque in ipso possit viuere. viuendo vero votis omnibus ad eum respirare atque sua queque intima in eum et coram eo effundere. Qui profecto

talibus apte potest dicere spiritus oris nostri christus dominus captus est in peccatis nostris. Captus est in peccatis nostris ut peccata a nobis expelleret, neque inmittent; ut nos deus spiritus intus possessos viuificaret, viuificatos vero semper possideret. Quatinus nos a se in se ad se ipsum respirare concederet. Quo denique spiritu intus re-creati dicamus cum propheta in vmbra tua viuemus in gentibus quoniam ipse est expectatio gentium saluator eorum. Ipse est semen Ababe in quo benedicent omnes gentes terre. Cui profecto propheta bene corde dixerat et ore confessus fuerat: in vmbra tua viuemus in gentibus; quoniam ipse venturus in carne erat christus dominus; quoniam gentes regem et deum susceptur: sub eius vmbra deinceps saluatur; cum sanctis requiescerent. Et hoc est dicere. Sub vmbra tua viuemus in gentibus; non de presenti aut perituro; de futuro; quasi diceret. Quia tunc mecum cum eis gentibus viuemus; cum ipse aduenit re-promissus spiritus oris nostri christus dominus qui captus est in peccatis nostris in quibus mortui eramus et viuificauerit mortalia corpora nostra per inhabitantem spiritum eius in nobis; et tulerit quod aduersum nos est circographum peccati. Unde alibi david. Sub vmbra alarum tuarum protege me. a facie impiorum qui me afflixerunt. Senserat enim ardores concupiscentiarum et estu iratus libidinis. et ideo sub vmbra alarum dei se protegi exoptat; quatinus a flamma tam dire crustionis inlesus requiescat. Hinc quoque et beate Marie re-promittitur. virtus altissimi obumbrabit tibi, ne vllis concupiscentiarum

moribus vaporaret. ut adustione incen-
 dij sentiret. que de spiritu sancto conceptu-
 ra erat. Capitus enim spiritus dominus cum dicitur
 caro eius nihil aliud quam umbra fuit. quam
 sub umbra passionis sue nos preterit. et
 sub umbra corporis sui nos saluabit.
 Quid igitur putas quantum nobis apta
 conferre poterit claritas virtutis eius. et
 sol iusticie cum refulerit. si tamen contulit
 humilitas carnis et exinanitio diuine
 maiestatis. Per umbra namque lepra cu-
 rata est. et per fimbria dante vestis illius
 femine stetit sanguis. Per umbra que
 eius vidimus quam non habebat spiritus neque de-
 corum. Caro quippe eius ut diximus umbra
 fuit que nostram refrigerauit estus cu-
 piditatem que restringit ignes libidinum
 que auaricie diuersarumque passionum ince-
 dam repperit. et quid dicam de umbra
 domini sub qua viuimus inter gentes. et qua
 gentes sperasse legimus. quam et aposto-
 loz umbra sanabat egrotos. viuifica-
 bat languidos. ueniebant etiam petro
 offerebant infirmi. quo transeuntis
 apostoli umbra reddebat sanitati. Unde
 caro domini quod aliud quam umbra fuit. De
 qua profecto carne propheta dicit. Ecce
 dominus sedet super nubem leuam. et ueniet in
 egyptum. Sed et nubes leuis et lucida
 obumbrabat apostolos ne sol iniquitatis
 eos exureret. Sub cuius nimirum um-
 bra quod futurum propheta denuntiabat iam
 viuimus in gentibus et requiescimus sub
 umbra protectionis eius. Nam idem pro-
 pheta in umbra eum uidebat quous in
 spiritu. cum adhuc fides prima hec de eo
 gentibus nuntiabat sed nunc totum
 inluminat mundum quous adhuc eum
 per sui corporis que est ecclesia dei uiui
 umbra uidemus. Non dum enim facie ad
 faciem: quia nulli eius corporis oculi di-
 uinitatis possunt recipere fulgorem. et
 ideo quasi sub umbra cotidie totum pre-

gi orbe terrarum. et nos in gentibus spe-
 uia regeneratos quasi sub umbra uine
 re concedit. Nullum enim remedium erat nisi
 si in aduentu domini nostri iesu christi. que solis de-
 speratis possit afferre medicinam.
 Quia et huiusmodi sub cophlisa quasi condulus
 aiebat. hoc quippe cophlisa sonare dicitur
 Appropinquat enim spiritus nostrum. completi
 sunt dies nostri. quia uenit finis nostri. Hec
 namque conclusio desperatione afferret.
 nisi aduentus domini nos reuelaret. Unde
 idem in spiritu recreatur. Spiritus inquit oris
 nostri ante faciem nostram spiritus dominus cophen-
 sus est in pectus nostris. Et notandum quod
 ois lamenti intentio ad hunc decucurrit
 finem. in quo totum meroris ac doloris
 finis imponitur. ac deinceps in sequentibus
 versibus quasi biuium demonstratur. Quam ce-
 lestis et reempta hierusalem dextram tenet.
 edem homo de sanguinibus peccatorum sedata
 laua petit. Unde hinc uel futurum iminet
 ab hierusalem homo spiritus dominus omnem lachry-
 mam absterget. Quam crux domini tribunal
 iudicii fuisse probatur. Dum uero eorum qui
 hinc inde peperciderunt. per fidem assumitur
 Alter blasphemio damnatur in interitum
 eterna mortis relinquitur. Qua pedem
 tem coram oculis per fidem recipere contempsit
 uita. Nam quod dicit captus est peritum po-
 suit. quod futurum erat in ore oim eorum que
 in diuinis re promissionibus per futuris
 preterita posuere. Et ita que in hoc eiu-
 latu nimia sequentis discretio lamenti
 que scilicet oim luctum terminat. et gaudium
 post merores et tristitiam incipit. In il-
 lis uero duobus lamenti uersibus a gaudio
 uel ultimam inchoat quod nullo terminat
 doloris accruciat remedio. Unde sequitur

S. III

**S. Aude et letare filia
 edom que habitas**

In terra ad te quoque pueniet calix inebriaberis atque nudaberis.

Inimicos semper fuisse hierosolymis. non dico edom veritatem omnes gentes per circuitum. Nemo quod litteras aut prophetas legit dubitat. Et ideo quia contra dominum contraque eius auxilium. hic exultatio de malis que acciderunt letari sunt. Digne quasi de reciprocatore percipere vindictam furoris domini. Inebriatur edom de vino ex quo omnes gentes supra bibere et ex poculo illo babilonis aureo. Propterea dicitur ad te usque pueniet calix inebriaberis et nudaberis. Quia hec dicitur dominus ecce quod non erat iudicium verberentur calicem. bibentes bibent. et ad ultimum ciuitates eius in quibus erunt in solitudine sempiternas. et a voce ruine eius comora est omnis terra. Que omnia licet completa sunt in illa vastatione gladius babilonis. et rursus babilon ipsa exterminata in ira furoris dei non melius de illo ultimo iudicij die cuncta accipiuntur quam post vindictam solitudo sempiterna sequetur. Et ideo non minus placet iste contra babilonem unum est quod significat. Nam ab initio seculi due tantummodo colliguntur ciuitates et edificantur. Quarum una hierusalem. altera vero edom aut babilon. una earum que plangit cum prophetarum doler dum parturit. Altera vero que nescit in quibusdam suorum cur planganf. Si quidem una earum christus edificat. altera vero diabolus que sepe in prophetis nabuchodonosor vocatur. et babilon illa est ciuitas perditorum. que inebriat omnem terram vino iniquitatis sue. De quibusdem propheta calix aureus inquit babilon in manu domini inebriat omnem terram. de vino furoris eius bibere omnes gentes. De quibusdem calicis

vino. etiam edo potata plangit. Et ideo contra eum non meritis vox sed per bironiam in sultatis. profert. vel per adicetis. quod non quod gaudere debeat. Neque letari. ad quam sine tantum furore domini puenierit. Edom namque sanguinolentus vel rufus interpretatur. Ille est igitur sanguinolentus atque hispidus populus qui que carnis sunt secta turque per penitus vice inlecebris. redemptio nis eterne perdidit primogenita. Hinc est quod dicitur que habitas in terra. Aligon nisi in terrenis actibus mentem posuisset. nequaquam inebriatur aureo illo babilonis poculo. neque suis nudaretur virtutum indumentis. Et vero testis que sursum est mare electorum dei. Non in terra sed in celis habitatur ubi se totam transposuit sicut paulus atebat. Nam autem conuersatio in celis est et que sursum sunt sapite non que super terram. Per nunc scilicet autem illud quod iohannes in apocalypsi ait. Ne ue habitantibus in terra que descendit diabolus ad vos in ira furoris dei. Propterea autem. ditores suos monebat que sursum sunt sapite. Sed edom quod elegit habitare in terra. totam seque vitam suam in terrenis et crudelis peccatorum operibus soedidit. In penitentiarum videatur gaudere et letari paulo post aureo iam inebriata babilonis poculo ex ira furoris dei nudabitur. Nec immerito que magis decreuit non dicitur in terra simpliciter conuersari verum ut quidam codices habent in terra huius. Huius que consiliator interpretatur. non ille vitiosus qui consilij angelus dicitur. sed ille qui versantibus in terra. pueris contra deum consecutus est dare consilia. Nam edom etiam terrenus interpretatur. Unde nec immerito per edom illi designatur. qui non celestia sed terrena semper sectantur astutia decepti et consilio diaboli. ad quos usque calix ille aureus pertinet. quo cuncte inebriantur gentes et nu-

dantur gratia. Unde sequitur.

TAU

Completa est iniquitas tua filia syon, non addet ultra ut transmigret te, visitabit iniquitatem tuam filia edom, discoperiet peccata tua.

Hec namque iuxta litteram utriusque contigisse videtur. Sed melius generaliter de omnibus accipiendum. quod in ultimo magni diei examine ut recipiat unusquisque prout gessit iudicandi sunt. Syon qui demerit de merore transeat ad gaudium et leticiam sempiternam. Edom vero rubricata sanguine delictorum visitanda est: ut supplicia recia perpetue ultionis. Hec namque sunt ut diximus que ab initio constructum. Quamvis una hoc loco syon vocatur. Altera vero edom. Sed syon dicitur etiam per elatam prophetam quod completa sit malicia quia dimissa est iniquitas illius. Secundum quod david ait. Beati quorum remisse sunt iniquitates et quorum tecta sunt peccata. hinc est sane et hoc loco quod ait. Completa est iniquitas tua filia syon. Completa quidem quia remissa. Unde in remissione scelerum completa malicia. id est finita predicatur: quia in presentiarum suscepta duplicia de manu domini. Ex quo satis leta repromissio mori subiungitur.

Non addet ultra ut transmigret te.

Quia finita iudicio cum iniquitas cessauerit ad requiem. deinceps nulla cruetur imitatio neque transmigratione de virtute

ad vicium, de beatitudine et gaudio ad merorem, de gloria ad supplicium. contrario super edom visitabit iniquitates eius dominus. non ut remittat sed ut puniat. neque ut relaxet. quia permansere in eisdem sed ut condemerit quibus delicturus est. Ite maledicti in igne eternum qui paratus est diabolo et angelis eius. Unde sequitur.

Discooperiet peccata tua

Quorum igitur peccata tecta non fuerint et iniquitates remisse. per misericordiam visitabit eas dominus. tunc ut puniat et aperta fiant. Quia profecto patebunt omnia in futura prevaricatorum crimina et remissa erunt ac deleta eorum qui presciti et predestinati sunt ad vitam facinorosa. Recte igitur ibidem eorum discoperietur scelera. qui hic ea detegere et manifestare noluerunt ad penitentiam. Illorum vero qui sua confitentur per lamenta et gemitum. penitus in eis non erunt que appareant omnino. quia deleta et remissa erunt que per culpam delinquentes protraxerant. hec si quidem signa sunt futuri examinis. Ad quod omnia decurrere diuini eloquii premonia. Quod per Tau litteram bene significant. Tau itaque signa interpretatur. Propterea et hec lamenta sub eadem littera tali condusio ne determinant. Ad hoc quippe metuendum se christus dedit significatorem et signa ut fugerent a facie archus. Sed qui auspicere nolunt iustum est ut eo durius feriantur. quo a facie archus extenti fugere neglexerint. Libeat in calcanti lamenti altius attollere ut videat simul queat mens. quod per seculo hinc in culmine celi ascenderint. unde contemplando dilatato corde tanta quasi in palestra huius seculi agonizantium discrimina vidit. ita ut nunc ad omnes generaliter

oculū mētis extēdat nūc ad singulos
 Punctū de eoz casus defleat z ruinas
 nūc ecclesie lugeat detrimēta. ¶ Sed
 e mox vniuscuiusq; aie deplorat im
 probitates z dire captiuitatis eius cū
 lachrymis depinguit dispēgia. Nūc
 gloriā z soliti cōruet hierlm. atq; siml
 diuin electoz dei. Nūc misere serui
 tutis eoz q̄ iugo excruciant aduersa
 riorz z cū omni dolore cordis cōme
 morat. Herū z ipsam ecclesiā nūc lu
 gientē se non suos intro ducit. Veritē
 ergo planct⁹ ei⁹ interdū ad mēta ciui
 tatis z ornāmēta virtutū. interdū vō
 ad sacerdotes z ad oprimates plebis
 q̄ eoz ex culpis nō min⁹ ipsi q̄ z grex
 capti sunt atq; vincti. cū omni fedita
 te pcti lero inq̄rat. Necnō z ad par
 tuulos z lacrantē sermo dirigitur ge
 mētis eo q̄ fame siti q; extabuerint dū
 nullus in plebe doctor egregi⁹ inuent
 tur. Virgines q̄ ei⁹ z cōrīnētes squa
 lide deplorant q; in eis ad inediā ver
 bi dei null⁹ viroz nulla pulchritudo
 vult⁹ vel venust⁹ decor est; eo q̄ egres
 sus sit a filia sp̄o ois decor ei⁹. Quid
 plura nulla est veratio. nullus casus
 aie. nulla q; scelerū aut aduersarioz
 afflictio intus forisve quā nō defleat
 z cōnumeret. Nulla boni puatio quā
 nō reteret. mestus nō min⁹ in genere
 q̄ z in specie. Et sicut nōnullas orna
 menta virtutū que nō admiserint. hi
 p partes. ita nulla est memoris ac do
 loz q̄b nō moueat vox lamentatio
 nis et lachrymarū fluentia. Et dū va
 rias intromittit tā vulgi q̄ et nobilitū
 psonas. varijs mouetur fletib; z ino
 uantur p singulas psonas z afflictio
 nes fletuū in eamēta. Et sicut enul
 lus p sentis vite reatus q̄ illi nō derel
 querit. ita nec vlli flet⁹ q̄b iste non in
 gemuerit. Ad vltimū p eisdē nris rea

tibus deū z dñm captū et passum in
 carne in sinuar. nec se tñ oēs de morte
 redisse imantissime dolens deplorat.
 quapropter eoz ad extremū q̄ audie
 rint z cōuersi fuerint cōplerā malitiā
 z inq̄tates pñiciās. gaudet q̄ vltra
 nō addat eos vt affligat dñs. neq; vt
 trāsmigret de firmitate sue & tuis se
 dere sicut angeli i celo. vt cū xpo sine
 fine regnabit. Eoz vō q̄ inuit⁹ z sce
 lerib; vitā finierint. Contra q; scōs et
 electos dei semp cōmoti ad illudis z
 fraudē egerint visitabit inq̄tates vt
 nō reuelet z remittat sed vt puniat et
 cōdēnet z discoopiat atq; deregat oia
 pctā eoz. ¶ An p̄ vdcō lector diligen
 ter ppende a p̄ncipio lamētū hui⁹ q̄b
 p̄mili q; in septuris factis nō misla
 mētationes z carmen atq; inueniunt
 quoz triū imp̄sentariū lamētōnes
 valent. in illa vero eterne vite patria
 carmina hymnidicis angeloz vocib;
 z scōz oim cū iubilo exultatōis erūt
 Hinc rogo adhibeant in hac nostra
 pegrinatione lamētōnes z lachry
 me q̄tinuis illinc in carminib; deū lau
 dare possim⁹ cū sc̄tis. Et vō q̄b hic p̄
 sentis vite gaudiū z leticia extulerint
 ad inanta. Illuc vt ppetuū erit quozū
 inq̄tates visitabunt in ea furoris del
 nō vt finiant. z luce cesset vt redēcat
 sed acrius vltio vt innouet. z punian
 tur eoz sine fine delicta q̄ hic sine fine
 peccare decreuerit si licuisset.

Explicit in lamenta
 tionibus Pascasij Ra
 berti. Liber quartus.